

ትምህርት 3

ዮሐንስ 1:19-21

የመጀመሪያ ቀን፡- ዮሐንስ 1:19-28

ትክክለኛ ክርስቲያን ለመሆን የሚያስፈልጉን ነገሮች ስለማንነታችን ምን መሆንና ምን ማድረግ እንዳለብን መገንዘብ ነው። ብዙ ጊዜ ክርስቲያኖች የሚሳሳቱባቸው ሁለት አስተሳሰቦች አሉ። አንደኛው አስተሳሰብ እንደማናስፈልግና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምንም አስተዋፅዖ እንደማይፈለግብን ማሰብ ነው። ከዚህም የተነሣ ብዙዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምንም ተሳትፎ አያደርጉም። ሌሎች ደግሞ ሴት በመሆናቸው ብቻ ተግባራቸው ምግብ ማብሰል ብቻ እንጂ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምንም መንፈሳዊ ተሳትፎ ሊኖራቸው እንደማይችል ያስባሉ።

1ኛ ጥያቄ፡- 1ኛ ቆሮንቶስ 12:7-31 አንብብ። ሀ) እያንዳንዱ አባል በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስላለው ድርሻ ምን ይናገራሉ? ለ) ብዙዎች እንደሚገባቸው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተሳትፎ የማያደርጉት ለምን ይመስልሃል? ሐ) ብዙዎች ባላቸው የተለያየ ስጦታ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተሳትፎ እንዲያደርጉ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ምን ማድረግ ይችላሉ? መ) መንፈሳዊ ስጦታህ ምንድነው? በቤተ ክርስቲያንህ ምን ታደርጋለህ?

ቤተ ክርስቲያን እንደ አካል ናት። ሁሉም ብልቶች በትክክል ከሠሩ ያ አካል ጤነኛ ነው። በትክክል የማይሠሩ ብልቶች ካሉ ያ አካል ጤነኛ አይደለም ማለት ነው። ሁሉም እግዚአብሔር ያስቻላቸውን ሥራ ከሠሩ ግን ያ አካል ጤነኛ ነው። ማንኛውም አባል በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሥራ ድርሻ አለው። ቤተ ክርስቲያን ጤነኛ የምትሆነው እያንዳንዱ አባል ሲሠራ ነው።

ሌላው አስተሳሰብ ደግሞ አንዳንድ ሰዎች በተለይም መሪዎች ራሳቸውን ከመጠን በላይ አስፈላጊ አድርገው ያስባሉ። ያለ እነርሱ ምንም መሥራት የማይቻል ይመስላቸዋል። ትዕቢት ይይዛቸዋል። ሥልጣናቸውንና ኃይላቸውን ማሳየት ይፈልጋሉ። ልዩ አክብሮትንም ይጠብቃሉ። ከዚህም የተነሣ ዋናው ተግባራቸው ሌሎችን ወደ ክርስቶስ ማመልከት እንደሆነ በመዘንጋት ለራሳቸው ክብር ይፈልጋሉ። ተግባራቸው ሌሎችን ማገልገል እንጂ ሌሎችን መግዛት እንዳልሆነ ይዘነጋሉ።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህን ችግር በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት ታየዋልህ? ለ) በራስህ ሕይወትስ እንዴት ታየዋልህ?

መጥምቁ የሐንስ በእነዚህ ወጥመዶች እንዳይወድቅ ጥንቃቄ ያደርግ ነበር። በእግዚአብሔር እንደተጠራ እርግጠኛ በመሆኑ ምንም እንኳን ስደት ቢያመጣበትም ልባቸው በኃጢአት ለደነደነ ሰዎች ንስሐን ይሰብክ ነበር። ዋናው አገልግሎቱ ሰዎችን ለመሢሐ ማዘጋጀት እንደሆነ ያውቅ ነበር። ስለዚህ ኢየሱስ በመጣበት ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን ወደ ኢየሱስ አመለከታቸው፤ እንዲከተሉትም አበረታታቸው። የሐንስ ዝነኛ ለመሆን አልፈለገም። ከእርሱ ይልቅ ኢየሱስ ዝነኛ እንዲሆን፤ ኢየሱስ እንዲልቅ እርሱ ግን እንዲያንስ ነበር ፍላጎቱ። ይህንንም ለማድረግ ትሕትናና እግዚአብሔር የሰጠውን ኃላፊነት መረዳትን ይጠይቃል። ስለዚህም፡- «እውነት እላችኋለሁ ከሴቶች ከተወለዱት ውስጥ ከመጥምቁ ከየሐንስ የሚበልጥ የለም» (ማቴ. 11:11) በማለት ኢየሱስ ቢመለከርለት አያስደንቅም።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የቤተክርስቲያን መሪዎች ይህን ዝንባሌ ማሳየት ያልተለመደ የሚሆንባቸው ለምንድነው? ለ) ይህ ዝንባሌ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚታየው?

ባለፈው ሳምንት የየሐንስ ወንጌል ዋነኛና የመጀመሪያውን ክፍል ተመልክተናል (የሐንስ 1:1-18)። ይህን ክፍል የሐንስ ስለ ኢየሱስ ሕይወት ያቀረበው መግቢያ ልንለው እንችላለን። በዚህ ክፍል የሐንስ ስለ ኢየሱስ ማንነት ሥነ-መለኮታዊ ገለጻ ሰጥቶናል። «ቃል» ብሎታል። በዚያ መግቢያ ሦስት ዋና ዋና እውነቶች ተገልጾዋል። 1) ለዘላለም በመኖሩና የሁሉ ነገር ፈጣሪ በመሆኑ ኢየሱስ ፍጹም አምላክ ነው። 2) ሥጋ በመልበሱና በዚህ ምድር ከሰዎች ጋር በመኖሩ ኢየሱስ ፍጹም ሰው ነው። 3) በኢየሱስ የሚያምኑ የእግዚአብሔር ውድ ልጆች መሆናቸው ነው።

ዛሬ ደግሞ የየሐንስን ወንጌል ሁለተኛ ክፍል እንመለከታለን (የሐንስ 1:19-51)። በመጀመሪያው ክፍል የሥነ-መለኮት አዋቂው የሐንስ ስለ ኢየሱስ ማንነት ነግሮናል። በሁለተኛ ክፍል ታሪክ አዋቂው የሐንስ በመጥምቁ የሐንስና በኢየሱስ መካከል ስለነበረው መቀራረብና ኢየሱስ የመጀመሪያዎቹን ደቀ መዛሙርት እንዴት እንደጠራቸው ያመለክታል። በየሐንስ ወንጌል ምዕራፍ አንድ ይህ ክፍል የኢየሱስ የመጀመሪያውን ሳምንት አገልግሎት

ታሪክ ይገልጻል። መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ አምላክነት የመጀመሪያው ምስክር ነው።

ዛሬ ደግሞ ስለ መጥምቁ ዮሐንስና እግዚአብሔር የሰጠውን ስለ ኢየሱስ የመመስከር ኃላፊነት እንዴት እንደተወጣ እንመለከታለን።

4ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት፡- ማር. 1:1-11 ሀ) ስለ መጥምቁ ዮሐንስ ሕይወት አጭር ገለጻ ጻፍ። ለ) ስለ መጥምቁ ዮሐንስ ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ-ቃላት ተመልከት።

5ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1:19-2:11 አንብብ። ሀ) አገልግሎቱን ለመወጣት ዮሐንስ ያደረጋቸውን ነገሮች ግለጽ። ለ) ስለ ኢየሱስ ለሌሎች ለማካፈል የመጀመሪያዎቹ የኢየሱስ ተከታዮች ምን አደረጉ?

6ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1:19-28 አንብብ። ሀ) ለመጥምቁ ዮሐንስ ጥያቄ ለማቅረብ የሄዱት እነማን ነበሩ? ምን መልስ ሰጣቸው? ለ) ምን የሚለውን የብሉይ ኪዳን ክፍል በመጥቀስ ነበር መልስ የሰጣቸው? ሐ) ይህን ሲል ምን ማለቱ ነበር? መ) ከእርሱ በኋላ ስለሚመጣው ምን ተናገረ? ሠ) ከዚህ መጽሐፍ ጀርባ በዮርዳኖስ ማዶ ያለቸውን ቢታኒያን ተመልከት።

ኢየሱስ ከመወለዱ አራት መቶ ዓመት በፊት በነቢዩ ሚልክያስ በኩል «ታላቁና የሚያስፈራው የእግዚአብሔር ቀን ሳይመጣ ነቢዩ ኤልያስን እልክላችኋለሁ» ብሎ እግዚአብሔር ትንቢት ተናግሮ ነበር (ሚልክያስ 4:5)። ከሚልክያስ በኋላ የብሉይ ኪዳን ዘመን አከተመ። አይሁዳውያንም ይህን ይመጣል የተባለውን ነቢይ በመጠበቅ ብዙ መቶ ዓመታት አሳለፉ። ይህ ነቢይ የመጣው ከአሕዛብ ጭቆና የሚታደጋቸው መሢሕ ከመምጣቱ በፊት እንደሆነ ያውቁ ነበር። የሚልክያስ ትንቢት ከተጻፈ በኋላ አራት መቶ ዓመታት ሲያልፍ አለባበሱ ኤልያስን የሚመስል ሰው ተነሥቶ የመሢሑ መምጣት መቅረቡን መተንበይ ጀመረ። ያ ሰው መጥምቁ ዮሐንስ ነበር። ጥምቀት ንስሐን የሚያመለክት መሆኑን በማስተማሩ «መጥምቁ» ዮሐንስ ተባለ።

መጥምቁ ዮሐንስ ጻድቃን ከሆኑ የካህናት ቤተሰብ ተወለደ። ምንም እንኳን ቢያረጁም እግዚአብሔር ከዘካርያስና ከኤልሳቤጥ ዮሐንስ እንዲወለድ አደረገ። ኤልሳቤጥ የኢየሱስ እናት የማርያም ዘመድ ነበረች። ዮሐንስ ናዝሬዊ ለመሆን የተለየ ስዕላት ነበረበት።

ስለዚህ ፀጉሩን አይቆረጥም፤ የሚያሰክር ነገር አይጠጣም፤ በድን አይነካም ነበር (ዘኁ. 6:2-7)። ሁኔታውም ሆነ አለባበሱ ነቢዩ ኤልያስንና ሌሎቹን የብሉይ ኪዳን ነቢያትን ይመስላል። ዮሐንስ አገልግሎቱን የጀመረው በ26 ወይም በ27 ዓ.ም. ነው (ሉቃ. 3:1-2)። የመጀመሪያ አገልግሎቱ በይሁዳ ምድረበዳና በኢየሩሳሌም አጠገብ ባለው የዮርዳኖስ ሸለቆ ነበር። ዋናው መልእክቱ መሢሕ በቅርቡ እንደሚመጣና ሰዎች ደግሞ ለመሢሑ መንግሥት እንዲዘጋጁ ነበር። እንግዳ ከሆነ ሁኔታውና ከአስደናቂ መልእክቱ የተነሣ ብዙዎች መጥምቁ ዮሐንስን በዘመኑ የነበሩትን የሃይማኖት መሪዎች ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያንን ከመደገፍ ይልቅ ንስሐ እንዲገቡና አለበለዚያ ግን ፍርድ እንደሚጠብቃቸው ደፍሮ ተናገረ። አንድ ቀን ግን መጥምቁ ዮሐንስ በማጥመቅ ላይ እያለ ኢየሱስ ለመጠመቅና ምድራዊ አገልግሎቱን ለመጀመር መጣ። ስለዚህም የመልእክቱ አቅጣጫ ተለወጠ። እግዚአብሔር በረቀቀ መንገድ ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን ለዮሐንስ ገልጾለት ነበር። ስለዚህም ሊያጠምቀው አልፈለገም። ኢየሱስ ግን እንዲያጠምቀው ዮሐንስን ነገረው። ያን ጊዜ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እግዚአብሔር ከሰማይ ተናግሮ አረጋገጠለት። በምድር ላይ ለሚኖረው አገልግሎት ኃይል ሊሰጠው መንፈስ ቅዱስ ወረደበት። ዮሐንስ ከቀድሞው በተለየ መንገድ አገልግሎቱን ቀጠለ። ለደቀ መዛሙርቱ ወደ ኢየሱስ ያመለከትና እንዲከተሉትም ያበረታታቸው ጀመር። ምንም እንኳን የኢየሱስ ታዋቂነት እየጎላ የዮሐንስ ግን እየቀነሰ ቢመጣም ብዙዎች መጥምቁ ዮሐንስን በዘመኑ ሁሉ ይከተሉት ነበር። መጥምቁ ዮሐንስ ከሞተ 20 ዓመት በኋላ እንኳ ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስን ሳይሆን የዮሐንስን ትምህርት ነበር የሚከተሉት (ዮሐዋ. 19:1-7)። ሄሮድስ የወንድሙን ሚስት በማግባቱ ዮሐንስ ስለነቀፈው ቢያሳስረውም ጊዜውን ግን በትክክል አናውቅም። በእሥር ቤት ከቆየ በኋላ ግን ሄሮድስ አንገቱን አስቆርጦታል (ማቴ. 14:1-12)።

ኢየሱስ በዮርዳኖስ፣ በዮሐንስ ከተጠመቀ በኋላ ስለ መጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት በዮሐንስ 1:19-34 በጥቂቱ እንመለከታለን። በተቀሩት ሦስት ወንጌሎች ግን ስለ መጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት በሰፊው እናነባለን። እንግዳ ከሆነው አለባበሱና አስደናቂ መልእክቱ የተነሣ ብዙዎች ከኢየሩሳሌምና ከይሁዳ እየመጡ ስብከቱን ይሰሙ ነበር። ብዙዎች ኃጢአተኝነታቸውን ተገንዝበው በመጠመቅ መሢሑን ለመቀበል ተዘጋጁ። የአይሁድ ሃይማኖት መሪዎች እንኳ በዮርዳኖስ ወንዝ ስለሚያጠምቀው ሰባኪ ሰሙ። ወደእርሱ

እንዳይመጡ ትዕቢታቸው ስላገዳቸው ወይም ደግሞ ስለ ግብዝነታቸው እንዳይነቅፋቸውና ንስሐ እንዲገቡ እንዳይጠይቃቸው በመፍራት የሃይማኖት አዋቂዎች የሆኑት መልእክተኞችን ላኩበት። ካህናት የሚባሉት የአሮን ዝርያ የሆኑና በመቅደስ የሚያገለግሉ ናቸው። ሌዋውያን ደግሞ የሌዊ ዝርያ ናቸው። ምንም እንኳን በመቅደስ ውስጥ ካህናትን ቢያግዙም ካህን ለመሆን ግን አይችሉም። ካህናትም ሆኑ ሌዋውያን ብሉይ ኪዳንንና የአይሁድ ሃይማኖትን ሥርዓት ጠንቅቀው የሚያውቁ የሃይማኖት መሪዎች ናቸው። እንደ ሃይማኖት መሪነታቸው መጠን ደግሞ የዚህን ምንም ሥልጣን የሌለውን ሰባኪና ስብከቱን መመርመር ነበረባቸው።

7ኛ ጥያቄ፡- የአንዳንድ ያልታወቁ ሰባኪዎችን ስብከት ትክክለኛነት ቤተ ክርስቲያን መመርመር ያለባት ለምን ይመስለሃል?

እግዚአብሔር በመጨረሻው ዘመን ይልካቸዋል ብለው ከሚጠብቋቸው ሦስት ሰዎች የሐንስ አንዱ መሆኑን ለማረጋገጥ እነዚህ የሃይማኖት ምሁራን አንዳንድ ጥያቄዎችን አቀረቡለት። በመጀመሪያ- የሐንስን መሢሔ መሆኑን ጠየቁት። አይሁዳውያን ይመጣል ብለው የሚጠብቁት የመጀመሪያውና ተቀዳሚው መሢሕ ነበር። መሢሕ በግሪክ ቋንቋ ክርስቶስ ማለት ነው። መሢሕ ወይም ክርስቶስ ማለት የተቀባ ማለት መሆኑንና አይሁዳውያን ከፖለቲካ ጭቆና ነፃ ያወጣናል ብለው የሚጠብቁት እንደሆነ ተመልክተናል። ንጉሣቸው እንደሚሆን ነበር የሚጠብቁት። የሐንስ ግን እርሱ ራሱ መሢሕ አለመሆኑን በግልጽ ነገራቸው።

8ኛ ጥያቄ፡- 2ኛ ነገሥት 21-12 አንብብ። ኤልያስ ምን ሆነ?

እንደገና የሐንስን ኤልያስ ነህ ወይ? ብለው ጠየቁት። ኤልያስ አልሞተም። ከእግዚአብሔር በተላከለት የእሳት ሠረገላ በቀጥታ ወደ ሰማይ ተወሰደ። ስለዚህም አይሁዳውያን መሢሔ ከመምጣቱ በፊት ወደ ምድር እንደሚመጣና የመጨረሻውን ዘመን እንደሚያውቅ እምነት ነበራቸው። የሐንስ ግን ኤልያስ እንዳልሆነ ነገራቸው። ግን ኢየሱስ፣ የሐንስ ኤልያስ መሆኑን ለሕዝቦቹ ነግሮአል። ይህንንም ማለቱ የመሢሔን መንገድ እንዲያዘጋጅ በኤልያስ ምሳሌ እንደሚመጣ በነቢዩ ሚልክያስ ትንቢት የተነገረለት ሰው መሆኑ ነው (ማቴ. 11:14 እና 17:10-13 ተመልከት)።

9ኛ ጥያቄ፡- ዘዳግም 18:15-19 አንብብ። በእነዚህ ቁጥሮች ሙሴ የተናገረው ትንቢት ምንድነው?

ሙሴ ከመሞቱ በፊት «ነቢዩ» የሚባለው ወደ ዓለም እንደሚመጣ ትንቢት ተናግሮ ነበር። ይህ ነቢይ በመጨረሻው ዘመን ይመጣና የሕዝቡን ልብ ወደ እግዚአብሔር ይመልሳል። አይሁዳውያን ይህን ትንቢት የሚፈጽመው ከመሢሔ የተለየ ሰው ነው ብለው ያምኑ ነበር። ስለ ኢየሱስ የተነገረ ትንቢት መሆኑን አልተገነዘቡም። ዮሐንስም «ነቢዩ» እንዳይደለ አጥብቆ ነገራቸው።

ዮሐንስ የመጣው ስለ ኢየሱስ ለሰዎች ለመመስከር ነው። እነርሱ የመጡት ግን እርሱ ግን መሆኑን ስለ ራሱ ሊጠይቁት ነበር። ዮሐንስ መልስ በጣም ግልጽ ነበር። እነርሱ ከጠበቁዋቸው አንዱም እንኳ አለመሆኑን ነገራቸው። አይሁዳውያን የሚጠብቁት ከሮማውያን ነፃ የሚያወጣቸው የፖለቲካ መሪ እንደሚመጣ ነበር። ለመሢሔ መምጣት ግን መንፈሳዊ ለውጥ እንደሚያስፈልጋቸው አላሰቡም። የኢየሱስ ቀንደኛ ጠላቶች የሚሆኑትም እነዚህ የሃይማኖት መሪዎች ነበሩ።

በሰጣቸው መልስ ያልረኩት አይሁዳውያን እንደገና ስለማንነቱ ጠየቁት። ዮሐንስ ግን ወደ ኢሳይያስ 40:3 በማመልከት ነበር መልሱን የሰጣቸው። (ይህን ጥቅስ አውጥተህ ተመልከት።) በዚህ ክፍል ኢሳይያስ መሢሕ ከመምጣቱ በፊት አስቀድሞ ስለሚመጣውና የሰዎችን ልብ ስለሚያዘጋጀው ሰው ያመለክታል። በጥንት ዘመን አንድ ንጉሥ ወደ አንድ አገር ከመምጣቱ በፊት መንገዱን የሚያዘጋጁ ሰዎች የመላክ ልማድ ነበራቸው። የመጥምቁ ዮሐንስም አገልግሎት ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን ይቀበሉ ዘንድ የሰዎችን ልብ ማዘጋጀት ነበር። ይህም ዝግጅት በአብዛኛው መንፈሳዊ ነበር።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መመለስ ራሳችንን የምናዘጋጀው እንዴት ነው? ለ) በሚኖሩት ሕይወት የኢየሱስን መመለስ የሚከዱ ብዙ ክርስቲያኖች አሉ? ለምን? ሐ) ኢየሱስ ዛሬ እንደሚመለስ ቢያውቁ ኖሮ አኗኗራቸው በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ይለወጥ ነበር?

11ኛ ጥያቄ፡- በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ-ቃላት ውስጥ ሌዋውያን፣ ካህናት፣ ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን የሚሉትን ተመልከት። ስለ እያንዳንዳቸው አጭር ገለጻ ጻፍ።

በመጥምቁ ዮሐንስና በኢየሱስ ዘመን በአይሁዳውያን መካከል የተለያዩ የሃይማኖት ክፍሎች ነበሩ። እስካሁን ድረስ የብሉይ ኪዳን ሕግ ሊቃውንት ስለሆኑት ካህናትና ሌዋውያን ተመልክተናል።

በአይሁድ ሃይማኖት ውስጥ ከፍተኛ ስፍራ የነበራቸው ሌሎች ሦስት የሃይማኖት ወገኖች ነበሩ። እንደኛው ወገን ፈረሳውያን ይባላሉ። ምናልባትም ፈረሳውያን በእስራኤል ውስጥ ከፍተኛ ተሰሚነት የነበራቸው የሃይማኖት ወገን ይሆናሉ። የአይሁዳውያን ሃይማኖት ከፍል የተመሠረተው በ135 ዓመት ከክ.ል.በ. እንደሆነ ይገመታል። ስማቸውም፡- «የተለዩ» ማለት ነው። እነዚህ ሰዎች በመላው ፓለስታይን ይገኙ ነበር። ሰዎች በቀላሉ እንዲያውቋቸው አለባቸው ልዩ ነበር። የብሉይ ኪዳን ሕግና የአይሁድ ሊቃውንትን ሕግ ለመፈጸም ልዩ ጥንቃቄ ያደርጉ ነበር። ራሳቸውን እንደ ጻድቅ ስለሚቆጥሩ ጻድቃን አይደሉም ብለው ከሚያስቧቸው ሁሉ መለየት አለብን በማለት አጠንክረው ያስተምራሉ። ምንም እንኳን ዓላማቸው ሰዎች የብሉይ ኪዳንን ሕግ እንዲጠብቁ ቢሆንም በመጽሐፍ ቅዱስ ያልተገለጹ የአይሁድ ሊቃውንት ያወጡትን ሕግ እንዲጠብቁ ያስተምሩ ነበር። ስለ ግብዝነታቸው የሚያወግዛቸውን የመጥምቁ ዮሐንስንና የኢየሱስን ትምህርት ግን አይቀበሉም።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከሌሎች መለየት አለብን በማለት ወይም ደግሞ አንዳንድ መንፈሳዊ ያደርጉናል የሚሏቸውን ሕጎች አጠንክረው የሚያስተምሩ ወገኖች በኢትዮጵያ ውስጥ አሉ? ለ) ምን ያህል ከቤተ ክርስቲያን ጋር ኅብረት አላቸው?

ሌላ ሰዶቃውያን የተባሉ የሃይማኖት ወገን ደግሞ በአዲስ ኪዳን ተጠቅለዋል። ሊቃውንት ምንም እንኳን መቼ እንደተመሠረቱ እርግጠኛ ባይሆኑም ከክ.ል.በ. 536 ዓመት እንደሆነ ይገመታል። አንዳንድ ሊቃውንት ስማቸው «ጻድቃን» ከሚለው ቃል የተወሰደ ነው ቢሉም በአመዛኙ ግን ሳዶቅ በሚባል ካህን ስም እንደተጠሩ ይታሰባል (2ኛ ሳሙኤል 8:17)። ሰዶቃውያን ከሃይማኖት ይልቅ ወደ ፖለቲካ ያደላሉ። አብዛኞቹ ባለጸጎች ካህናት ናቸው። ሊቀ ካህናቱን ጨምሮ በኢየሱስ ዘመን የነበሩት ባለሥልጣን ካህናት ከሰዶቃውያን ወገን የነበሩ ናቸው። ሰዎች የብሉይ ኪዳንን ሕጎች በትክክል ለመፈጸማቸው ደንታ የላቸውም። ኑሮዋቸውን ለማሻሻል ሲሉ ከአሕዛብ ጋር ይተባበራሉ። ሌላው ቀርቶ በግሪክ ባሕል መሠረት የሚኖሩትን አይሁዳውያን ይደግፋሉ። በሮማውያን ባለሥልጣኖች ዘንድ የነበራቸው ከብር የሚጎድፍባቸው ስለመሰላቸው ሮማውያንን ለመገልበጥ ሙከራ የሚያደረገውን ማንኛውንም ሰው አይወዱም። የሚከተሉት የሙሴን ሕግ ብቻ በመሆኑ ፈረሳውያን ያወጡአቸውን ልዩ ትእዛዛት አይቀበሉም። የሙታን ትንሣኤን፣ መላእክትን ወይም መናፍስትን አይቀበሉም።

ሰዱቃውያን የፈሪሳውያን ተቃዋሚ ናቸው። እንደ ፈሪሳውያን ሁሉ ኢየሱስን አይወዱም። ኢየሱስን ለማጥፋት እንደጠላት ከሚመለከቱአቸው ፈሪሳውያን ጋር አብረው ይዶልቱ ነበር። በኋላም ሰዱቃውያንና ፈሪሳውያን ክርስቲያኖችን ሲያሳድዱ ነበር። የሰዱቃውያን ዋናው ፍላጎት የመንፈሳዊ ሕይወታቸው ደኅንነት ሳይሆን ከሮማውያን ጋር ሆነው የኑሮ ደረጃቸውንና ሀብታቸውን ማስጠበቅ ነበር።

13ኛ ጥያቄ፡- አንዳንድ የዘመናችን ክርስቲያኖች ሰዱቃውያንን የሚመስሉት በምን መንገድ ነው?

የመጨረሻው የሃይማኖት ወገን ኢሴናውያን ይባላል። ይህ ቡድን በአዲስ ኪዳን ውስጥ ባይጠቀስም በመጥምቁ ዮሐንስና በኢየሱስ ዘመን ነበር። እንዲያውም አንዳንድ ሊቃውንት መጥምቁ ዮሐንስ ራሱ ከኢሴናውያን ወገን ነበር ይላሉ። ኢሴናውያን በዘመናቸው የነበረው የአይሁድ እምነት በታላቅ ውድቀት ላይ ነው ብለው ስላሰቡ የእውነተኛ አይሁዳዊነት እምነት ተከታይ ወገን ሊመሠርቱ ፈለጉ። የሚኖሩት በማኅበረሰብ ደረጃ ነበር። ከሌሎች ተለይተው መጠነኛ ቀላል ኑሮን ይኖሩ ነበር። በጥብቅ የሚከተሏቸው ብዙ ሕጎች ነበሩዋቸው። በጣም ተሳስቶአል በሚሉት መቅደስ ውስጥ ከሚደረግ አምልኮ ይልቅ የራሳቸው አምልኮ ሥርዓት ነበራቸው። ከሌሎች ተለይተው የሚኖሩት ራሳቸው ድነው ለመሢሐ መምጣት ለመዘጋጀት ነበር።

በመጀመሪያ ለዮሐንስ መጥምቁ ልዩ ትኩረትን የሰጡት ፈሪሳውያን ነበሩ። ኤልያስ፡ መሢሕ ወይም «ነቢዩ» የተባለው እንዳልሆነ በነገራቸው ጊዜ ግራ ተጋቡ። በምን ሥልጣን እንደሚያጠምቅ ጠየቁት።

14ኛ ጥያቄ፡- «ጥምቀት» የሚለውን ቃል በመዝገበ-ቃላት ውስጥ ተመልከት። ስለ ጥምቀት ምን እንደሚናገር በአጭሩ ግለጽ።

የጥምቀት መሠረተ አሳብ በመጀመሪያ የተጠቀሰው በብሉይ ኪዳን ሲሆን፡ የቀረበውም ሰዎችን ከማንጸት ሥነ-ሥርዓት ጋር ተያይዞ ነው (ዘጸ. 30:17-21፤ ዘሌ. 11:39-40)። በብሉይ ኪዳን ዘመን ጥምቀት የመንጸትና የመጥራት ሥርዓት ነበር። ይህንን ሲፈጽሙ ውኃ ይረጭባቸው ነበር። በአይሁድ ባሕላዊ እምነት መሠረት ደግሞ ሰዎች ወደ አንዳንድ የአይሁዳውያን የእምነት ወገኖች ሲገቡ ጥምቀትን የመንጸት ሥርዓት አድርገው ይጠቀሙ

ነበር። ወደ ይሁዲነት የሚገቡ አሕዛብ የጥምቀት ሥርዓት እንዲፈጽሙ ይደረግ ነበር። ለአብዛኞቹ አይሁድ ጥምቀት የሚሰጣቸው ትርጉም ከሚያረክሳቸው ነገር ሁሉ ሥነ-ሥርዓታዊ መንጻትን እንጂ ከተወሰነና ግልጽ ከሆነ ኃጢአት መንጻትን አልነበረም። የመጥምቁ ዮሐንስ ተከታዮች ግን ጥምቀትን የተጠቀሙበት ምክንያት ሥነ-ሥርዓታዊ የኃጢአት ሥርዓት ሳይሆን ንስሐ ገብተው በእግዚአብሔር የቅድስና ሕይወት ለመኖር እንደወሰኑ ለማሳየት ነው (ማቴ. 3:7-8 እና 11)። አይሁዳውያን ራሳቸውም እንዲጠመቁ ይናገር ነበር። አይሁዳውያን እንደ አሕዛብ እንዲጠመቁና ከኃጢአታቸው እንዲነጹ መናገሩ አይሁዳውያንን አስከፋቸው። ለክርስቲያኖች ግን ጥምቀት ከዚህ ላቅ ያለ ትርጉም አለው። ጥምቀትና በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን የተያያዙ ናቸው። ደኅንነትን ካገኙ በኋላ ይጠመቃሉ እንጂ የሚጠመቁት ደኅንነትን ለማግኘት አይደለም። ጥምቀት ምሳሌያዊ ሥራ ነው። በመጀመሪያ ደረጃ፣ ክርስቲያኖች ከኢየሱስ ክርስቶስ ሞት፣ መቀበርና ትንሣኤ ጋር ያላቸውን ኅብረት ለማመልከት ይጠመቃሉ (ሮሜ 6:3-5)። አዲሱ ክርስቲያን ለኃጢአት ከክርስቶስ ጋር መዋቱን፣ አዲስ የቅድስና ሕይወትን ለመኖር ከኢየሱስ ጋር መነሣቱን ያመለክታል። ሁለተኛ፣ ያ አዲስ ክርስቲያን የኢየሱስ ክርስቶስ ተከታይ መሆኑን ለሰው ሁሉ ያመለክታል።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ጥምቀት ለኦርቶዶክስ ክርስቲያኖች ምን ማለት ነው? ለ) ጥምቀት ያድናል ለሚሉ ሰዎች የምትሰጠው መልስ ምንድነው? ሐ) ለቤተ ክርስቲያንህ አባሎች ጥምቀት ምን ትርጉም ይሰጣቸዋል? መ) በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ብዙ ክርስቲያኖች ለመጠመቅ የማይፈልጉት ለምን ይመስልሃል?

ለምን እንደሚያጠምቅ ለፈሪሳውያን መልስ ከመስጠቱ ወይም ከመከራከሩ ይልቅ መጥምቁ ዮሐንስ በቅርቡ ወደሚመጣ መሢሕ አመለከታቸው። የተላከው ስለ ሥራው ገለጻ እንዲሰጥ ሳይሆን ሰዎችን ከእርሱ ወደሚበልጠው መሢሕ ለማመልከት ነበር። ለመሢሕ እንደሚገዛና ምን ያህል ከእርሱ ያነሰ መሆኑን ለማሳየትም ለመሢሕ ባርያ ሆኖ የሜማውን ክር እንኳ ለመፍታት ብቁ እንዳልሆነ ተናገረ። በአይሁዳውያን ባሕል መሠረት ደቀ መዛሙርት መምህራቸውን ልብሶቹን በማጣብና ምግብ በማቅረብ ወዘተ ቢያገለግሉም የሜማውን ክር እንዲፈቱ ግን አይጠየቁም ነበር። ይህ ሜማ መፍታት ግን እጅግ እጅግ የሚያሳፍር ተግባር ነበር። ዮሐንስ ግን ራሱን ከመሢሕ ጋር ሲያስተያየው በጣም

ዝቅተኛ ለሆነው የጫማ ክሮችን መፍታት ተግባር እንኳ ብቁ ነኝ ብሎ አላሰበም።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሐንስ ይህን የተናገረው ለምን ይመስልሃል? ለ) ይህን ማለቱ ስለ የሐንስ ምን ያመለክተናል? ሐ) የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ስለ ኢየሱስ ያላቸው አመለካከት ምን መሆን እንዳለበት ነው የሚያስተምረን?

የሐንስ ስለማንነቱ ትክክለኛ ግንዛቤ ነበረው። በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ በጣም አስፈላጊ ሰው መሆኑን ያውቃል። ስለዚህም ሰዎችን ለዚያ መንግሥት ለማዘጋጀት በትጋት ይሠራል። ዋነኛው አገልግሎቱ ሰዎች በእርሱ ሳይሆን በኢየሱስ ላይ እንዲያተኩሩ ነው። ሰዎችን ከእርሱ በኋላ ወደሚመጣው ሲያመለክት የነበረውም በዚህ ምክንያት ነው። ሰዎች እርሱን ከመከተል ይልቅ ኢየሱስን መከተላቸው ይበልጥ እንደሚጠቅማቸው ያውቃል። ከእርሱ ተለይተው የኢየሱስ ተከታይ በመሆናቸው ተስፋ ያልቆረጠው ለዚህ ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- የሐንስን ዝንባሌና አገልግሎት የእያንዳንዱ ክርስቲያን ዝንባሌና አገልግሎት ሊሆን ከሚገባው ጋር አነጻጽር።

መጥምቁ የሐንስ ያገለግል የነበረው ከዮርዳኖስ ወንዝ ባሻገር በነበረው ቢታንያ በሚባል ስፍራ ነበር። ቢታንያ የሚባሉ ሁለት ስፍራዎች ነበሩ። አንደኛው ከኢየሩሳሌም ውጪ ሲሆን (ዮሐ. 11:18) ሌላው ደግሞ ከዮርዳኖስ ወንዝ ባሻገር ነበር። (ከዚህ መጽሐፍ በስተጀርባ ያለውን ካርታ ተመልከት።)

ሁለተኛ ቀን፡- የሐንስ 1:29-34

የመጥምቁ የሐንስ ዋነኛ ሥራው ሰዎችን ለመሢሑ መምጣት ማዘጋጀትና ወደ መሢሑ ማመልከት ነበር። ብዙ ጉባዔን ለመሰብሰብ ወይም ዝነኛ የመሆን ፍላጎት አልነበረውም። ለእርሱ መምጣት መንገድን በማዘጋጀት መሢሕን ማገልገል ብቻ ነበር ፍላጎቱ። መጥምቁ የሐንስ ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ምሳሌ ሊሆንላቸው ይችላል። ለዝናና የበላይ ለመሆን ከመፈለግ ይልቅ ሰዎችን ለመሢሑ መምጣት ማዘጋጀት አለባቸው። ወደ ራሳቸው ሳይሆን ሰዎችን ወደ ኢየሱስ ማመልከት አለባቸው።

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖችን በተለይም ደግሞ ክርስቲያን መሪዎችን ትሑት መሆን የሚያስቸግራቸው ለምንድነው? ለ) የቤተ

ክርስቲያን መሪ በእንዴት ዓይነት መንገዶች ትሕትናውን ማሳየት እንዳለበት ግለጽ።

ሐዋርያው ዮሐንስ፡ መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠውን ምስክርነት ያቀርብልናል። ስለ ኢየሱስ አምላክነት ከመሰከሩ ሰባት ምስክሮች የመጀመሪያው ነው። ዛሬ ዮሐንስ መጥምቁ ከኢየሱስ ጋር በተገናኘበት ዕለት ስለተፈጸመው ሁኔታ እንመለከታለን።

19ኛ ጥያቄ፡- ማቴ. 3:13-17 አንብብ። ዮሐንስና ኢየሱስ ለመጀመሪያ ጊዜ ሲገናኙ ምን እንደተከሰተ ግለጽ።

20ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1:29-34 አንብብ። ሀ) ከትናንትናው ትምህርት ጋር ስናነጻጽረው ይህ ሁኔታ የተጻፈው መቼ ነበር? ለ) ዮሐንስ ኢየሱስን ምን በማለት ጠራው? ይህስ ምን ማለት ነው? ሐ) ለምን እንደሚያጠምቅ ነው ዮሐንስ የተናገረው? መ) ኢየሱስ ምን ሊሆን ነው ዮሐንስ መሢሕ መሆኑን የተረዳው? ሠ) መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ የሰጠው ምስክርነት ምንድነው?

በወንጌሉ ሁለተኛ ክፍል (1:19-51) ዮሐንስ፡ ኢየሱስ አገልግሎቱን በጀመረበት በዚያ ልዩ ሳምንት ምን እንደተደረገ ይገልጻል? በሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን ፈሪሳውያንና ሌሎች የሃይማኖት መሪዎች ከዮሐንስ መጥምቁ ጋር ለመነጋገር ከኢየሱሳሌም መጡ። በሁለተኛው ቀን ዮሐንስና ኢየሱስ ተገናኙ። ኢየሱስ እንዴት በዮሐንስ እንደተጠመቀ የተቀሩት ሦስት ወንጌሎች እንጂ የዮሐንስ ወንጌል አይገልጽም። በዮርዳኖስ ወንዝ ለመጀመሪያ ከተገናኙ በኋላ ድጋሚ ሲገናኙ ስለሆነው ሁኔታ ግን ይገልጻልናል። ኢየሱስ በመንገድ ሲያልፍ በተመለከተ ጊዜ ዮሐንስ አብረውት ለነበሩት ደቀ መዛሙርት «እነሆ የእግዚአብሔር በግ» በማለት ተናገረ።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) «መሥዋዕት» የሚለውን ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከት። ለ) በአይሁድ የመሥዋዕት ሥርዓት ውስጥ በግ ምን ዓይነት ድርሻ ነበረው?

ይህ «የእግዚአብሔር በግ» የሚለው ቃል የተጠቀሰው በዮሐ. 1:36 ብቻ ነው። ይሁን እንጂ በተለያዩ ስፍራዎች «በግ» ተብሎ ተጠርቶአል። ዮሐንስ ኢየሱስን «የእግዚአብሔር በግ» በማለት ሲጠራው ሁለት ትርጉም ሊኖረው ይችላል። መሥዋዕት እንዲሆንላቸው ከእግዚአብሔር ለሰዎች የተሰጠ በግ ወይም ደግሞ

የራሱ የእግዚአብሔር በግ መሆኑን የሚያመለክት ሊሆን ይቻላል።
 ዮሐንስ የሚናገረው ስለ ማንኛው በግ እንደሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ
 ምሁራን የተለያየ አመለካከት አላቸው። ዮሐንስ እንዲህ ሲል
 በፋሲካ ዕለት ስለሚታረደው በግ መናገሩ ይሆን? (ዘጸ. 12:1-7)፤
 ወይም በይስሐቅ ምትክ እንዲሞት እግዚአብሔር ለአብርሃም ስለ
 ሰጠው በግ መናገሩ ይሆን? (ዘፍ. 22:8 እና 13-14)፤ ወይስ
 በኢሳይያስ 53:7 ወይም ደግሞ በኤር. 11:19 የተነገረው በግ? ምን
 ማለቱ እንደሆነ እርግጠኞች አይደለንም። በግ በብሉይ ኪዳን
 ውስጥ ለመሥዋዕት የሚጠቅም ዋና እንስሳ ነበር። ዮሐንስ
 ለማመልከት የፈለገው የኢየሱስ ዋነኛ አገልግሎት ስለ ሌሎች
 በመሞት ከኃጢአት እንደሚያነጻቸው ነው።

ዮሐንስ በዚህ ስም ሲጠቀም ምን ማለቱ እንደሆነ ለመረዳት
 የብሉይ ኪዳንን የመሥዋዕት ሥርዓቶች መረዳት ይኖርብናል።
 እግዚአብሔር አዳምና ሔዋንን በመጀመሪያ ሲፈጥራቸው ኃጢአት
 ካደረጉ እንደሚሞቱ ነግሮአቸው ነበር። ኃጢአት ካደረጉ በኋላም
 በመጽሐፍ ቅዱስ ውስት ለሥርየት ሁሉ መሠረት የሆነውን ሕግ
 መሠረተ። ስላደረጉት ጥፋት አዳምና ሔዋንን በቀጥታ በሞት
 ከመቅጣት ይልቅ በምትካቸው ሌላው እንዲሞት አደረገ። እንስሳትን
 በመግደል ቆዳውን አዳምና ሔዋንን አለበሳቸው። ይህ ነው
 እንግዲህ የመሥዋዕት መሠረቱ፡- በኃጢአተኛው ምትክ ሌላው
 እንዲሞት ማድረግ። በኋላም በሙሴ አማካይነት ለምን ኃጢአት
 ምን ዓይነት እንስሳት ለመሥዋዕት እንደሚቀርቡ ገለጸ። ዋናው
 መሠረቱ ግን እነዚህ እንስሳት በኃጢአተኛው ምትክ መሞታቸው
 ነበር። ኃጢአተኛው መሥዋዕቱን ሲያቀርብ እጁን በእንስሳው ራስ
 ላይ ያደርግና በደሉን ይናዘዛል። ይህን በመስለ ምሳሌያዊ ሁኔታ
 ኃጢአቱ በእርሱ ምትክ ወደሚሞተው እንስሳ እንደተላለፈ
 ያመለክታል። ለኃጢአት ስርየት ደም መፍሰስ አለበት (ዕብ.
 9:22)። ኃጢአታቸው ለጊዜው እንዲሸፈንላቸው እግዚአብሔር
 የእንስሳትን ደም እንዲያፈሱ ነገራቸው። ኢየሱስ የእግዚአብሔር
 በግ ነው። ኢየሱስ ለኃጢአታችን ዘላለማዊ መሥዋዕት ነው።
 ኃጢአታችንን ለጊዜው ከመሸፈን ይልቅ ኢየሱስ የመጣው በእኛ
 ምትክ የሞት ፍርዳችንን ለመቀበል ነበር። በመሥዋዕቱ በግ
 አማካይነት በምሳሌነት የታየውን በተግባር ፈጸመው። ኃጢአታችን
 ይቅር የሚባልልንና የዘላለማዊ ሞት ቅጣት የሚቀርልን
 የእግዚአብሔር በግ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን በእኛ
 ምትክ ሲሞትልን ብቻ ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔር በግ
 የተባለውም በዚህ ምክንያት ነው።

በብሉይ ኪዳን ሕግ መሠረት አንድ በግ መሥዋዕት ሊሆን የሚችለው ለአንድ ሰው ብቻ ነው። የሐንሰ መጥምቁ ግን ኢየሱስ የጠቅላላው ዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ እንደሆነ ያመለክታል። አሕዛብም ሆኑ አይሁዳውያን ሁላቸውም ኢየሱስ መስቀል ላይ ባፈሰሰው ደም ይነጻጻሉ። የሐንሰ «ኃጢአት» አለ እንጂ «ኃጢአቶች» አላለም። ይህም ከአዳም ጀምሮ በምድር ላይ የሚኖረውን የመጨረሻ ሰው ኃጢአት ማጠቃለሉ ነው። እዚህ ላይ የሚያመለክተው የእያንዳንዱን ሰው የኃጢአት ድርጊትን አይደለም። ገና ከወንጌሉ መጀመሪያ አንሥቶ የሐንሰ ወደ መስቀሉ ሲያመለክተን መስቀሉ ላይ ስለሚፈጸመው ሥራ እያሳሰበን ነው።

ይህ የየሐንሰ ትምህርት አይሁዳውያን ስለ መሢሔ ከነበራቸው ባሕላዊ መረዳት የሚቃረን ነበር። ይህን እውነት ግን እግዚአብሔር በተለየ ሁኔታ ለየሐንሰ ገልጾለታል። ከዚህ በፊት የሐንሰ የአክሱቱ ልጅ ኢየሱስ መሢሔ መሆኑን አላወቀም ነበር። ምናልባትም የሐንሰ በይሁዳ ኢየሱስ ደግሞ በገሊላ ስለሚኖሩ ተገናኝተው አያውቁ ይሆናል። ይሁን እንጂ የሐንሰ የእግዚአብሔር በግና የእስራኤል መሢሔ ለሆነው ኢየሱስ መምጣት መንገዱን ሲያዘጋጅለት ነበር። የሐንሰ በውኃ ማጥመቁ በመንፈሳዊ ሁኔታ ሰዎቹን ለመሢሔ መምጣት ለማዘጋጀቱ ምሳሌ ነበር።

መጥምቁ የሐንሰ ምስክርነቱን በመቀጠል ኢየሱስን ባጠመቀበት ዕለት ምን እንደተመለከተ ለተከታዮቹ ይገልጻል። የሐንሰ እንዳመለከታቸው መንፈስ ቅዱስ በርግብ አምሳል በኢየሱስ ላይ ወረደ። መንፈስ ቅዱስ ለምን በርግብ አምሳል በኢየሱስ ላይ መውረድን እንደመረጠ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እርግጠኞች አይደሉም። በኢየሱስ ላይ መንፈስ ቅዱስ መውረዱ ለምድራዊ አገልግሎቱ በር ከፋች ነበር። ኢየሱስ ለሦስት ዓመታት ተኩል በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ መንፈስ ቅዱስ አብሮት ነበር። የሐንሰ የእርሱን ጥምቀት ኢየሱስ ከሚያጠምቀው ጥምቀት ጋር ያነፃፅረዋል። የየሐንሰ ጥምቀት የውኃ ጥምቀት ብቻ በመሆኑ ያነሰ ነው። የመጨረሻው ሳይሆን ለመሢሔ መምጣት የሚያዘጋጅ ጥምቀት ነበር። የሚበልጠው የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ሲሆን ይህም የሚሆነው በኢየሱስ ብቻ ነው።

22ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያኖች በመንፈስ ቅዱስ የሚጠመቁት እንዴት ነው?

ኢየሱስ በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቃል ማለት ምን ማለት ነው? አንዳንዶች ይህ ኢየሱስ መንፈስ ቅዱስን በአማኞች ላይ ያወረደበት በዓለ ጎምሳ የተባለው ቀን ነው ይላሉ (የሐዋ. 2)። ወይም ደግሞ በየዘመኑ በእርሱ ለሚያምኑት ሁሉ መንፈስ ቅዱስን በመስጠት ኢየሱስ ገና የሚሠራውን ሥራ የሚያመለክት ነው ይላሉ። ከበዓለ ጎምሳ (ከጳንጠቆስጤ ቀን) ወዲህ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ከእያንዳንዱ ክርስቲያን ጋር እንዲሆን ያደርጋል። ይህ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት በደኅንነት ጊዜ እግዚአብሔር ከሚሰጠን አዲስ ሕይወት ጋር ሊያያዝ ይችላል። ይህ የሚያመለክተው በኢየሱስ ካሙኑ በኋላ ክርስቲያኖች ስለሚገኙት ልዩ ጥምቀት ለመሆኑ ምንም ማስረጃ የለንም። የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትን የምናገኘው ባመንንበት ጊዜ ለመሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስተምራል። ስለ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት መጸለይ ወይም መጸም እንዳለብን ግን አይናገርም።

23ኛ ጥያቄ፡- ይህ አንዳንድ ክርስቲያኖች ከሚያስተምሩት እንዴት ይለያል?

ሐዋርያው ዮሐንስ፡ መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠውን ምስክርነት አጠንክሮ ሲያሳተምር ነበር! (ዮሐ. 1:7-8፤ 19-20፤ 32-34 ተመልከት)። እንደዚህ ወንጌል ጸሐፊ እንደ ዮሐንስ ከሆነ ግን መጥምቁ ዮሐንስ ከሰጠው ምስክርነት ሁሉ ከፍተኛው «የእግዚአብሔር ልጅ» መሆኑን መመስከሩ ነው። የዮሐንስ ወንጌል ዓላማም ሰዎች ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እንዲቀበሉ ማድረግ ነበር (ዮሐ. 20:31)።

24ኛ ጥያቄ፡- ከመጥምቁ ዮሐንስ ሕይወትና ምስክርነት በቤተ ክርስቲያን ስለሚኖረን አገልግሎት ምን እንማራለን?

ሦስተኛ ቀን፡- ዮሐንስ 1:35-50

ክርስቲያኖች ደስ ብሎአቸው ማድረግ ያለባቸው ዋነኛው ነገር ሰዎች ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር እንዲገናኙ ማድረግ ነው። ምስክሮች መሆን አለባቸው (የሐዋ. 1:8)። ምእመናን በቁጥር ማደግ አለባቸው። በየጊዜው አዳዲስ ሰዎች በኢየሱስ ማመን አለባቸው። ቤተ ክርስቲያን የምታድገው ክርስቲያኖች በሚወልዱዋቸው ሕፃናት ቁጥር መጠን ከሆነ አንዳንድ ምሁራን እንደሚገምቱት የዕድገቱ ደረጃ 25% ብቻ ነው የሚሆነው። እንዲህ ዓይነት ቤተ ክርስቲያን ለሌሎች የመመስከርና ወደ ኢየሱስ የማምጣት ኃላፊነትዋን

ተወጥሰች ማለት አይቻልም። በምእመናን «ወንጌላውያን» ተብለው ቤተ ክርስቲያኗ የጠፋ ነፍሳትን ለማዳን የተለየ ኃላፊነት የሰጠቻቸው ወንጌላውያን ኃላፊነት ብቻ ሊሆን አይችልም። ክርስቶስን ለማያውቁ ሰዎች እያንዳንዱ ክርስቲያን መመስከር አለበት። እያንዳንዱ ክርስቲያን ኢየሱስ ክርስቶስ ስላደረገለት ነገር ሁሉ በጣም ተደስቶ በግልጽ እየተናገረ ለማያውቁት ሰዎች ሊያካፍል ይገባዋል።

25ኛ ጥያቄ፡- ቤተ ክርስቲያንህ መጀመሪያ በተመሠረተችበት ጊዜ ብዙ ነፍሳትን ወደ ክርስቶስ ያመጡ እነማን ናቸው? ለሰዎች በመመስከር ወደ ክርስቶስ ሲያመጡ የነበሩት ወንጌላውያን ናቸው ወይስ ተራ ምእመናን?

በኢጣሊያ ወረራ ጊዜ በደቡብ ኢትዮጵያ ከፍተኛ የቤተ ክርስቲያን ዕድገት የታየው በወንጌላውያን አማካይነት አልነበረም። ክርስቲያኖች ለጎረቤቶቻቸው በገበያም ሆነ በየመንገዱ ለሚያገኙዋቸው ሁሉ ስለ ክርስቶስ በመመስከራቸው ነበር ብዙዎች ጌታን የተቀበሉት። ዛሬ ግን ብዙዎች ስለ ክርስቶስ አይመሰክሩም። ለጠፉት ነፍሳት መመስከር የወንጌላውያን ኃላፊነት ብቻ ይመስላቸዋል። እግዚአብሔር ግን ስለ ክርስቶስ አዳኝነት እያንዳንዳችን እንድንመስከር ይፈልጋል። ሰዎች ኢየሱስ ስላደረገላቸው ነገር ሁሉ ተደስተው የማይመስክሩ ከሆነ እምነታቸው ችግር አለበት ማለት ነው።

26ኛ ጥያቄ፡- ቤተ ክርስቲያንህን መርምር። ሀ) በየዓመቱ ምን ያህል አዲስ ክርስቲያኖች ወደ ቤተ ክርስቲያንህ ይጨመራሉ? ለ) እነዚህን ሰዎች ወደ ቤተ ክርስቲያንህ የሚያመጣቸው ማነው? ሐ) ከቤተ ክርስቲያንህ አባሎች ለሌሎች የሚመሰክሩት ምን ያህሉ ናቸው? መ) ባለፉት ጥቂት ቀናት ለማያምኑ ሰዎች ምን ያህል እንዳካፈልህ ግለጽ።

27ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1:35-51 አንብብ። ሀ) ዮሐንስ ስለ ሁለት ደቀ መዛሙርቱ ምን ተናገረ? ለ) እነዚህ ሁለት ደቀ መዛሙርት እነማን ነበሩ? ሐ) ኢየሱስን ምን ጠየቁት? ለምን የጠየቁት ይመስልሃል? መ) እንድርያስ ለወንድሙ ምን አለው? ሠ) ኢየሱስ ለእንድርያስ ወንድም ምን ዓይነት አዲስ ስም ሰጠው? ለምን? ጊ) ኢየሱስ እንዲከተለው የጠራው ማነው? ለ) ናትናኤልን በምን ሁኔታ ነው የገለጸው? ሸ) ናትናኤል ስለ ኢየሱስ ምን ዓይነት ጥርጥር ነበረው? ቀ) ኢየሱስ ልዩ መሆኑን ለናትናኤል የገለጸለት

እንዴት ነው? በ) ከዚያ በኋላ ናትናኤል ስለ ኢየሱስ ምን ተናገረ? ተ) ናትናኤል ምን እንደሚያይ ነው ኢየሱስ የተናገረው? ቸ) ይህ ምን ማለት ነው?

ኢየሱስ አገልግሎቱን በጀመረበት ሳምንት በመጀመሪያ ቀን መጥምቁ ዮሐንስና የሃይማኖት መሪዎቹ ስለመገናኘታቸው እንመለከታለን። መጥምቁ ዮሐንስ ስለ መሢሔ መምጣት የሰጠውንም ምስክርነት እናያለን። በሁለተኛው ቀን ደግሞ መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስን በማየቱ የእግዚአብሔር በግ መሆኑን ለሕዝቡ ሁሉ መሰከረለት። ዛሬ ደግሞ በዚያ ሳምንት ሦስተኛና አራተኛ ቀን ስለሆነው ነገር እንመለከታለን። የመጀመሪያዎቹ ደቀ መዛሙርት ኢየሱስን ተከተሉት። ከአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት አብዛኞቹ የተገኙትም ከእነዚህ ውስጥ ነው።

የመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት ሌሎችን ወደ ኢየሱስ መምራት ነበር። ዋናው ፍላጎቱ ብዙ ተከታዮችን ማግኘት አልነበረም። ከብርና ዝናንም ለማግኘት አልፈለገም። ሌሎችን ወደ ክርስቶስ የማመልከት ኃላፊነቱን እንደሚገባ ተወጣ። በዚሁ ሳምንት ሦስተኛ ቀን ዮሐንስ ኢየሱስን እንደገና አየው። በዚህ ጊዜ ግን ከሁለት ደቀ መዛሙርቱ ጋር ነበር። ኢየሱስን ባየው ጊዜ ኢየሱስ የእግዚአብሔር በግ መሆኑን እንደገና መሰከረላቸው። (የእግዚአብሔር በግ ምን ማለት እንደሆነ የትናንትና ውይይታችንን ተመልከት።) ኢየሱስን እንዲከተሉ አልነገራቸውም። ዮሐንስ ግን ደቀ መዛሙርቱን አዘጋጅቶአቸው ነበር። ከዚያን ጊዜ ጀምረው ከእርሱ ተለይተው ኢየሱስን እንዲከተሉ እንደሚያስፈልግ ያውቃሉ።

28ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ደቀ መዛሙርቱ ከእርሱ ተለይተው ኢየሱስን ሲከተሉ ዮሐንስ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው ቅንአት ሊያድርበት ይችላል የነበረው? ለ) ይህ ስለ መጥምቁ ዮሐንስ ትልቅነት ምን ያሳየናል? ሐ) ይህ አልፎ አልፎ በቤተ ክርስቲያን ከምናየው ጋር ምን ያህል ተመሳሳይነት አለው? መ) ይህ ሲፈጸም አብዛኞቹ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ምን ይሰማቸዋል?

ከእነዚህ ሁለት ደቀ መዛሙርት የአንዱ ስም ብቻ ነው የተነገረን። ስሙ እንድርያስ ሲሆን የዮሐንስ ልጅ የስምዖን ወንድም ነው። ይህም ሌላው ደቀ መዝሙር ሐዋርያው ዮሐንስ ስለነበር ነው። ብዙ ጊዜ ዮሐንስ በወንጌሉ ውስጥ የራሱን ስም አይጠቅስም። አልፎ አልፎ ግን «ደቀ መዝሙሩ» ወይም «ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር» በማለት ነው ስለራሱ

የሚናገረው። ይህንንም ያደረገው ምናልባት እርሱን አውቀው ለሚያነቡት ሰዎች ራሱን ለማኩራራት ስላልፈለገ ይሆናል።

የሐንስ እነዚህን ሁለት ሰዎች ወደ ኢየሱስ ሲያመለክታቸው ምናልባትም የሐንስ ወደ ኢየሱስ አመልክቶ ሲናገር ሲሰሙት ይህ ሁለተኛ ጊዜ ሊሆን ይችላል። ከመጥምቁ የሐንስ ደቀ መዛሙርት ተለይተው ኢየሱስን መከተል ጀመሩ። ወደ እነርሱ እንደመጡ ሲያይ ደግሞ ኢየሱስ «ምን ትፈልጋላችሁ» በማለት ጠየቃቸው። እነርሱ ግን «የት ነው የምትናረው?» በማለት ጠየቁት። ይህን ማለታቸው ከአንተ ጋር መሆንን፣ ከአንተ ጋር መነጋገርንና የሐንስ እንደነገረን በእርግጥ መሢሕ መሆንህን ማወቅ እንፈልጋለን» ማለታቸው ነበር። ኢየሱስም እንዲከተሉት ነገራቸው። ከዚህ የተነሣ እነርሱም በዕድሜ ዘመናቸው በሙሉ ተከተሉት።

«ረቢ» ማለት የአረማይክ ቃል ሲሆን ትርጉሙም መምህር ማለት ነው። አረማይክ በዚያ ዘመን በፓለስታይን በሰፊው ይነገር ነበር። ብዙ ጊዜ ደቀ መዛሙርት መምህራቸውን በዚህ ሁኔታ ነበር የሚጠሩት። ይሁን እንጂ አብዛኞቹ ወንጌሉን የሚያነቡ ሰዎች አረማይክ ስለማያውቁ የሐንስ ቃሉን ተርጉሞላቸዋል።

ምንም እንኳ ሁኔታው ከተፈጸመ 60 ዓመት ቢያልፍም ሐዋርያው የሐንስ ይህን ቀን ያስታውሰዋል። ኢየሱስን መከተል የጀመረበትን ሰዓት እንኳ አይረሳውም። የአይሁዳውያን አቆጣጠር ከአውሮጳውያን ይልቅ ከኢትዮጵያውያን ጋር ተመሳሳይ ነው። ቀኑ ከንጋቱ 12 ሰዓት ይጀምርና ፀሐይ ከጠለቀች በኋላ ከምሽቱ 12 ሰዓት ያልቃል። ስለዚህ ከኢየሱስ ጋር የተገናኙበት ሰዓት አሥር ሰዓት ነው።

የመጀመሪያዎቹ ሁለት ደቀ መዛሙርት ማለትም እንድርያስና የሐንስ ወደ ኢየሱስ የላካቸው መጥምቁ የሐንስ ነው። ሦስተኛውን የኢየሱስ ተከታይ ስምዖንን ወደ ኢየሱስ ያመጣው ደግሞ ወንድሙ እንድርያስ ነው። እንድርያስ ኢየሱስን በማወቁና ከእርሱ ጋር በመነጋገሩ በጣም ነበር የተደሰተው። ኢየሱስ ሲጠበቅ የነበረው መሢሕ መሆኑን ከተገነዘበ በኋላ ወደ ወንድሙ ሄደና «መሢሕን አግኝተነዋል» በማለት ነገረው። ይህ ከባድ መልእክት አልነበረም። መሢሕ ማለት ክርስቶስ ማለት ነው። ምናልባትም ጴጥሮስ ደግሞ የመጥምቁ የሐንስ ተከታይ ሳይሆን አይቀርም። እንድርያስ ምስክርነቱ ምን ውጤት ማስገኘት እንደሚችል አልተገነዘበም ነበር። ስምዖን ጴጥሮስ ያን ጊዜ ከኢየሱስ ጋር

ተገናኝቶ ሊከተለው የጀመረው ደቀ መዝሙር ነው። እርሱም በኋላ የቤተ ክርስቲያን መሪ ሆነ።

29ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 6:8 እና 12:22 ተመልከት። በእነዚህ ቁጥሮች እንድርያስ ምን ሊያደርግ እንመለከተዋለን? ይህ በዛሬው ትምህርት ካደረግነው ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ዮሐንስ በወንጌሉ፣ እንድርያስ ሰዎችን ወደ ኢየሱስ የማምጣት ልምድ እንደነበረው ያመለክታል። ማንኛችንም ልንከተለው የሚገባን መልካም አርአያ ነው።

ስምዖን ኢየሱስን ለመገናኘት መጣ። ኢየሱስ ትኩር ብሎ ከተመለከተው በኋላ «ኪፋ» ብሎ ጠራው። ለአይሁዳውያን የስም ለውጥ ልዩ ትርጉም አለው። በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር የያዕቆብን ስም እስራኤል በማለት እንደለወጠለት ታስታውሱ ይሆናል (ዘፍ. 32:28፤ 35:10)። አይሁዳውያን «የአንድ ሰው ስም የሰውየውን ስብዕና ያመለክታል» የሚል ግምት ነበራቸው። ጠቅላላ ሰውየውን ይወክላል። ስምን የመለወጥ ችሎታ የለዋጩን ሥልጣን ያመለክታል። ኢየሱስ «ኪፋ» በማለት ለስምዖን አዲስ ስም ሲያወጣለት ከእርሱ ጋር አዲስ ኅብረት እንደሚኖረውና ሕይወቱም በዚህ ስም መሠረት እንደሚለወጥ ማመልከቱ ነው። ስምዖን የተለመደ የአይሁዳውያን ስም ነው። «ኪፋ» ማለት «ዓለት የሚመስል ሰው» ማለት ነው። ኪፋ በአረማይክ ቋንቋ ሊሆን ዲጥሮስ ደግሞ የግሪክኛው ትርጉሙ ነው። አንድ ቀን ዓለት ወይም መሠረት እንደሚሆን ማመልከቱ ነበር። ምንም እንኳን ዲጥሮስ ችኩልና ወላዋይ ሰው እንደነበረ በወንጌሎች ቢገለጽም በጳጳሳዊነት ስለት መንፈስ ቅዱስ ከወረደበት በኋላ ግን ቤተ ክርስቲያን የምትመሠረትበት የማያወላውል ታላቅ መሪ ለመሆን በቅቶአል (ማቴ. 16:18)።

ሌሊቱን ከኢየሱስ ጋር ካሳለፉ በኋላ እነዚህ ሦስት ደቀ መዝሙሮች ለሚከተሉት ሦስት ዓመት ተኩል ኢየሱስን ተከትለውታል። ኢየሱስ፣ መጥምቁ ዮሐንስ ይኖር በነበረበት አካባቢ-በአይሁዳ ነበር። አሁን ግን አገልግሎቱን ለመጀመር ወደ ገሊላ ለመሄድ ወስኖአል። ወደ ገሊላ ሲሄድ ፊልጶስን አገኘው ኢየሱስ ለመጀመሪያ ጊዜ ደቀ መዝሙር ጠራ። ፊልጶስን እንዲከተለው ጠየቀው። ከዚያ በፊት ከመጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ ለመስማቱ እርግጠኛ ባንሆንም ፊልጶስ ኢየሱስን መከተል ጀመረ።

30ኛ ጥያቄ፡- አንድ ተአምር ሲደረግ ሳይመለከቱ እንኳ ያላቸውን ትተው ኢየሱስን መከተላቸው ስለ እነዚህ ደቀ መዛሙርት እምነት ምን ያመለከተናል?

ፊልጶስ ደግሞ በገሊላ ካላቸው ቤተሳይዳ ከተማ ነበር፤ (በመጽሐፉ ጀርባ ካርታውን ተመልከት።) ይህች ከተማ እንድርያስና ጴጥሮስ የነበሩባት ናት። ከተማዬ ትንሽ ስለነበረችም ሳይተዋወቁ አይቀሩም። ፊልጶስ ለምን ያህል ጊዜ ኢየሱስን እንደተከተለው ባናውቅም ናትናኤል በመባል የሚታወቀውን ደቀ መዝሙር ወደ ጌታ ያመጣው እርሱ ነው። ፊልጶስ ስለ ጌታ ለሚያውቀው ሰው ነው የመሰከረው። ፊልጶስ የመሰከረለት የብሉይ ኪዳን ዕውቀት ለነበረው ናትናኤል በሚሰማ ሁኔታ ነው። ሙሴ የተናገረለት ነቢይ (ዘዳ. 18:15-19)፤ ነቢያትም ትንቢት የተናገሩለት ሰው እንደመጣ ለናትናኤል ነገረው። «ሕግና ነቢያት» የሚለው ቃል አይሁዳውያን ጠቅላላውን ብሉይ ኪዳንን ለመግለጽ የሚጠቀሙበት ነው። ፊልጶስ በብሉይ ኪዳን ትንቢት የተነገረለት መሢሕ መምጣቱን ተናገረ። ምናልባትም ፊልጶስና ናትናኤል ስለ መሢሐ የተናገሩትን ትንቢቶች ብዙ ጊዜ ሳይነጋገሩባቸው አልቀሩም። ፊልጶስ ኢየሱስን ለናትናኤል ያስተዋወቀው «የዮሴፍ ልጅ፣ የናዝሬቱ ኢየሱስ» በሚል ስም ነበር።

የናዝሬቱ ኢየሱስ የሚለው ቃል በወንጌሎች ውስጥ የተለመደ ቢሆንም ከወንጌሎች ውጪ ግን አናገኘውም። ኢየሱስ ወይም ኢያሱ የሚለው ቃል ትክክለኛ ትርጉም «የጌታ ደኅንነት» ማለት ነው። ይህ ስም በአይሁዳውያን መካከል የተለመደ ስለነበር የወንጌል ጸሐፊዎች ኢየሱስን ከሌሎች ለመለየት ባደገበት ከተማ ስም «የናዝሬቱ ኢየሱስ» ይሉት ነበር። ናዝሬት የሚለውን ቃል የተጠቀሙበት ስለ የትኛው ኢየሱስ መናገራቸው እንደሆነ ለማመልከት እንጂ «የናዝሬቱ ኢየሱስ» የሚለው ትክክለኛ ስሙ አይደለም። የአዲስ አበባው ዮሐንስ ወይም የወላይታው ጌታቸው እንደምንለው ማለት ነው። እኛ ግን ትክክለኛውን ኢየሱስ ስለምናውቅ እርሱን ከሌሎች ለመለየት፣ እንደ እነርሱ «የናዝሬቱ» በሚለው ቃል መጠቀም አይኖርብንም።

31ኛ ጥያቄ፡- ለምንድነው አንዳንድ ክርስቲያኖች አጋንንት ሲያወጡ «በናዝሬቱ በኢየሱስ ስም» የሚሉት?

ከዚህም በላይ ኢየሱስ «የዮሴፍ ልጅ» እንደሆነ ተገልጿል። ይገለጽ እንጂ በሥጋ በኩል የዮሴፍ ልጅ ነው ማለት አይደለም፤ ማርያም በተአምራዊ ሁኔታ ከእግዚአብሔር መንፈስ የወለደችው ነው። በባሕላቸው መሠረት ግን ዮሴፍ ሕጋዊ የኢየሱስ አባት መሆኑን ያሳያል። ማርያም ከጋብቻዋ በፊት ፀንሳ ስለተገኘች በገሊላ የነበሩ ሰዎች ኢየሱስ ከሕጋዊ ጋብቻ ውጪ እንደተወለደ አሰቡ። (ዮሐ. 8:41 - አይሁዳውያን ይህን የተናገሩት ኢየሱስን ጲቃላ ወይም ከሕጋዊ ጋብቻ ውጪ የተወለደ እንደሆነ ለመጥቀስ ነው በማለት ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይናገራሉ።)

ይህ መሢሕ የተባለው ሰው ከናዝሬት እንደሆነ ሲሰማ ፊልጶስ ጥርጥር አደረበት። አይሁዳውያን ናዝሬትን የሚመለከትዋት በንቀት ነበር። የናዝሬት ሰዎችን ያልተማሩና ጓላቀር አድርገው ስለሚገምቱ ከናዝሬት ትልቅ ሰው ሊገኝ ይችላል የሚል ግምት አልነበራቸውም። ናዝሬት ብዙ አሕዛብ በሚኖሩበት አጠገብ ስለነበረች ሌሎች አይሁዳውያን እስኪንቋት ድረስ በአሕዛብ ባሕል የተሞላች ነበረች። እንደሌሎች ደቀ መዛሙርት ናትናኤል የተገኘው ከቃና ነው። ቢሆንም እንደማንኛውም አይሁድ ሁሉ መሢሕ በኢየሩሳሌም ወይም ከይሁዳ አገር ይወለዳል የሚል ግምት ነበረው።

ፊልጶስ በግሉ መጥቶ ኢየሱስን እንዲገናኘው ናትናኤልን አጠንክሮ ጠየቀው። ናትናኤልም ፊልጶስን ተከትሎ ወደ ኢየሱስ መጣ። ኢየሱስ ናትናኤልን ሲያየው «ተንኮል የሌለበት የእስራኤል ሰው» በማለት መሰከረለት። ናትናኤል በአይሁዳዊነቱ አይኮራም ወይም ለሰው ታይታ ብቻ ሕጉን አይፈጽምም ነበር። በፍጹም ልቡ እግዚአብሔርን የሚከተል ሰው ስለነበር ኢየሱስ «እውነተኛ የእስራኤል ሰው» በማለት መሰከረለት (ሮሜ 2:29 ተመልከት)። ከዚህም በተረፈ ቅንና ቀጥተኛ እንጂ ግብዝ እንዳልሆነ መሰከረለታል።

32ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በእውነተኛና በሐሰተኛ ክርስቲያን መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው? ለ) እውነተኛ ሰው እውነተኛነቱን የሚያሳየው እንዴት ነው? ሐ) እነዚህ ሁለት ነገሮች በሕይወትህ እንዴት ይታያሉ?

ኢየሱስ ስለ እርሱ መልካም ነገር ሲናገር በመስማቱ ናትናኤል አስቀድሞ እንደሚያውቀው ተረዳ፤ ስለዚህም በጣም ተደነቀ።

ኢየሱስም ራሱ እዚያ ሳይኖር ፊልጶስን ሳይጠራው በፊት ከበለስ ዛፍ በታች ሆኖ በነበረ ጊዜ እንዳየው ሲነግረው ናትናኤል ከበፊት በበለጠ ሁኔታ ተደነቀ። የበለስ ዛፍ ምናልባትም የናትናኤል ቤት ምሳሌ ሊሆን ይችላል። ብዙ ጊዜ አይሁዳውያን የበለስ ዛፎች ባሉበት ስፍራ ነበር ስለ እግዚአብሔርና ስለ መንፈሳዊ ነገሮች የሚያሳሳሱት።

33ኛ ጥያቄ፡- ይህ ስለ ኢየሱስ ልዩ አምላካዊ ችሎታ ምን ያሳያል?

ኢየሱስ ልዩ ሰው መሆኑን ናትናኤል ወዲያው ተገነዘበ። ከዚያ በፊት አይቶት የማያውቀው ኢየሱስ ስለ ትክክለኛ ማንነቱ ነግሮታል። ከፊልጶስ ጋር ሲገናኙ ባያይም የተገናኙበትን ትክክለኛ ስፍራ ነግሮታል። ይህንን ማድረግ የሚችል እግዚአብሔር ብቻ ነው። ወዲያውኑ ናትናኤል ስለ ኢየሱስ የነበረው አመለካከት ተለወጠ። በመጀመሪያ፣ ከዚያ በፊት አድርጎት በማያውቀው ሁኔታ «ረቢ» በማለት አክበረው። ሁለተኛ፣ ኢየሱስን «የእግዚአብሔር ልጅ» አለው። ሦስተኛ፣ ናትናኤል፣ ኢየሱስን «የእስራኤል ንጉሥ» አለው። ኢየሱስ በወንጌል ውስጥ በዚህ ስም ባይጠራም ናትናኤል ለኢየሱስ ያለውን ከፍተኛ አክብሮት ያመለክታል። ናትናኤል፣ ኢየሱስ ከሌሎች የተለየ መሆኑን ተገንዝቦአል። ለብዙ ዘመናት ሲጠበቅ የነበረው መሢሕ በመሆኑ በእስራኤል ላይ ለመንገሥ ሥልጣን እንዳለው መግለጹ ነበር። ምንም እንኳን ኢየሱስ ከዝቅተኛ ቤተሰብ በከብት በረት የተወለደና ጳጳር ከሆነችው የገሊላ ከተሞች በአንዲቱ ቢሆንም ናትናኤል ግን ኢየሱስን በንጉሥነት ደረጃ ነው ያከበረው። በዮሐንስ ወንጌል ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ከመሰከሩት ሁለት ሰዎች ናትናኤል ሁለተኛው መሆኑ ነው። የመጀመሪያው መጥምቁ ዮሐንስ ነው።

ኢየሱስ ለናትናኤል የሰጠው መልስ የሚያስገርም ነው። «ከፊልጶስ ጋር ሆነህ ከበለስ ዛፍ በታች አየሁህ» ስላለው ብቻ ናትናኤል፣ ኢየሱስ ልዩ ሰው መሆኑን ተረድቶአል። ኢየሱስም ለናትናኤልና ለሌሎቹ ደቀ መዛሙርቱ ከዚህ የሚበልጥ ነገር እንደሚያዩ ነገራቸው።

34ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ ሲያደርግ ናትናኤል ከሚመለከታቸው ነገሮች ጥቂቶቹን ዘርዝር።

ሰማያት ሲከፈቱና መላእክትም በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ሲወጡና ሲወርዱ እንደሚመለከቱ ለናትናኤልና ለሌሎች ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ነገራቸው፤ («እናንተ» የሚለውን ቃል ተመልከት)። ኢየሱስ የተጠቀመበት ምስል የያዕቆብን ሕልም ነው (ዘፍ. 28:10-13)። ያዕቆብ፤ መላእክት ወደተኛበት ስፍራ ከሰማይ ሲወርዱና ወደ ሰማይ ሲወጡ አይቶአል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ በየትኛውም ስፍራ በኢየሱስ ላይ መላእክት ሲወርዱበትና ሲወጡበት አልተጠቀሰም። በዚህ ምሳሌያዊ አነጋገር ኢየሱስ ምናልባት ሁለት ነገሮችን ማሳሰቡ ሊሆን ይችላል። በመጀመሪያ፤ እርሱ ከያዕቆብ የሚበልጥ ታላቅ እስራኤላዊ መሆኑን ለማመልከት ሊሆን ይችላል። በሁለተኛ ደረጃ፤ በሰማይና በምድር መካከል ያለው መንገድ እርሱ ብቻ መሆኑን ለማሳሰብ ሊሆን ይችላል። ያዕቆብ በሕልሙ ያያቸው መላእክት በእነርሱ አማካይነት በያዕቆብና በምድር ሁሉ ላይ የሚደረጉትን ነገሮች የሚቆጣጠርባቸው መልእክተኞቹ መሆናቸውን እንደሚያመለክቱ ሁሉ ኢየሱስም የእግዚአብሔርን ማንነት ለሰዎች የሚገልጽ ነው። ኢየሱስ የደኅንነትን በር በመክፈት ወደ ሰማይ የሚያደርስ መንገድ ወይም መሰላል ነው። ልክ መላእክት በኢየሱስ ላይ ሲወርዱ የተመለከቱትን ያህል ደቀ መዛሙርቱ የእግዚአብሔርን መንግሥት እውነታ በኢየሱስ አገልግሎትና ምስክርነት ያያሉ።

35ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እዚህ ላይ ኢየሱስ ለራሱ የሰጠው ስም ምንድነው? ለ) ይህ ስም ብዙ ጊዜ በአማርኛ ምን ማለት ነው? ሐ) አንተስ ምን ማለት ይመስልሃል? መ) ይህን ስም ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ-ቃላት ተመልከት። ሠ) ዳንኤል 7:13 እና ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች ተመልከት። ስለ ሰው ልጅ በዚህ ክፍል ምን ተነግሮአል?

ኢየሱስ ራሱን «የሰው ልጅ» በማለት ጠራቶአል። ኢየሱስ በዚህ ስም በመደጋገም ስለ ራሱ ቢናገርም ማንም ግን በዚህ ስም አልጠራውም። ምንም እንኳን ኢየሱስ በዚህ ስም የጠራው ሥጋ መልበሱን ለማሳየት ቢመስለንም ለአይሁዳውያን የሰጣቸው ትርጉም ግን እንደዚህ አልነበረም። ከዳንኤል 7:13 እና ቀጥሎ ካሉት ቁጥሮች የሰው ልጅ ስለሚባል መለኮታዊ ሰው የተነገረ ትንቢት እንመለከታለን። በኋላም አይሁዳውያን ለመሢሔ ሌላ መጠሪያ እንዲሆን ተጠቀሙበት። ኢየሱስ በዚህ ስም የተጠቀመው ስለ ራሱ የተለያዩ ምክንያቶችን ለማቅረብ ነው። በመጀመሪያ፤ ይህ ስም የፖለቲካ መሪ ይሆናል ብለው እንደሚጠብቁት መሢሕ እንደሚለው ስም ያልተለመደ በመሆኑ ኢየሱስ ስለ ራሱ ቢናገር

ግራ ላይገባቸው ይችላል። ሁለተኛ፡ ልዩ መሆኑን ወይም መለኮታዊነቱን ያመለክታል። ሦስተኛ፡ እግዚአብሔር ዓለምን ሁሉ እንዲገዛ የሰጠውን ሥልጣን ያመለክታል። አራተኛ፡ ከሌሎች ይልቅ የኢየሱስን ሰብአዊነት ያመለክታል። በዮሐንስ ወንጌል ግን ይህ ስም ከኢየሱስ ሰማያዊ ክብር ወይም በእርሱ አማካይነት ከሚገኘው ደኅንነት ጋር በተያያዘ ሁኔታ ነው የሚቀርበው (ዮሐ. 1:51፤ 3:13፤ 6:62)። እንግዲህ ይህ ስም መለኮታዊነቱንና ሥጋዊነቱን የሚያመለክት ነው ማለት ነው።

ናትናኤል ግን መሆኑን የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እርግጠኞች አይደሉም። በወንጌሎቹ ውስጥ ስለዚህ ሰው የምንመለከተው በመጠኑ ነው። እንዳንድ ሰዎች ከአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት አንዱ ከሆነው ከፊልጶስ ጋር ተያይዞ በርተሎሜዎስ በሚል ስም የሚታወቀው ናትናኤል ራሱ ነው ይላሉ።

36ኛ ጥያቄ፡- ከጥንት ደቀ መዛሙርት ምስክርነትና ለመመስከር የተሰጣቸውን ኃላፊነት ለመወጣት ከሚያደርጉት ምን እንማራለን?

ከመጽሐፍ ቅዱስ እንደምንመለከተው ማንኛውም ክርስቲያን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መመስከር ይኖርበታል። መመስከር ከልብ የሚፈልቅ ጉዳይ እንጂ የሚከብደን ጉዳይ መሆን የለበትም። በዚህ ዓይነት ክርስቲያኖች ለቤተሰባቸው፣ ለጓደኞቻቸውና ለሚገናኙአቸው የተለያዩ ሰዎች ይመሰክራሉ። መመስከር የወንጌላውያን ሥራ ብቻ አይደለም። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ፣ የዓለም አዳኝ ስለመሆኑና በሕይወታችን ስላለው ስፍራ መመስከር አለብን። ምስክርነታችን ከልብ የሚፈልቅ እንዲሆን ከኢየሱስ ጋር ያለን ኅብረት የተስተካከለ መሆን አለበት። ምስክርነታችን ልምድ ብቻ መሆን የለበትም። ብዙ ወደ ኢየሱስ በቀረብን መጠን ሌሎችንም ከወዳጆቻችን፣ ከአዳኞቻችንና ከመሪያችን ጋር እንዲገናኙ የበለጠ ፍላጎት ይኖረናል። ይህን ያህል ከኢየሱስ ጋር የተቀራረበ ኅብረት አለን? በየጊዜው ስለ እምነታችን ለሌሎች እንመሰክራለን? ምናልባትም ችግሩ ከኢየሱስ ጋር የተቀራረበ ኅብረት ስለሌለን ሊሆን ይችላል። ስለዚህ ከኢየሱስ ጋር ያለህን ኅብረት መርምር። በአዲስ ሁኔታ ራሱን እንዲያሳይህ አሁኑኑ በጸሎት ጠይቀው።

37ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 17 ክልስ። ሀ) በእነዚህ ጥቅሶች ዮሐንስ ለኢየሱስ የሰጠውን ስሞች ዘርዝር። ለ) እነዚህ ስሞች ስለ ኢየሱስ ምን ያመለክቱናል?

ጊዜው፡ ኢየሱስ አገልግሎቱን ከጀመረ አራተኛ ቀን ነበር። ስድስት ሰዎች በእርሱ አምነዋል። ደቀ መዛሙርቱ ወዲያውኑ ሁሉንም ትተው ኢየሱስን አልተከተሉትም። ይሁን እንጂ በእርሱ አምነዋል። የእርሱንም ኃይል ተለመግምደዋል። በሚቀጥሉት ሦስት ዓመታት በእምነታቸው ያድጋሉ። ኢየሱስን የበለጠ ስለሚያውቁት የእርሱ አገልግሎት በዚህ ምድር እንዲቀጥል ያደርጋሉ።

አራተኛ ቀን፡- ዮሐንስ 2:1-11

ዮሐንስ 1 የወንጌሉ መግቢያ ነው። በመጀመሪያው ክፍል ማለትም በዮሐንስ 1:1-18 ባሉት የኢየሱስ ማንነትና አምላክም ሰውም መሆኑ ተገልጿል። ከሁለተኛው ክፍል ማለትም ከዮሐንስ 1:18-51 ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስን ሲከተሉት እንመለከታለን። ዛሬ ደግሞ ከዮሐንስ 2-12 ያለውን ሦስተኛ ክፍል እንመለከታለን። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅና የዓለም አዳኝ መሆኑን የሚያመለክቱ ሰባት ተአምራትና ሰባት ስብከቶችን ዮሐንስ ያቀረበልን በዚህ ክፍል ነው።

ዮሐንስ 2:1-11 ኢየሱስ ያደረገውን የመጀመሪያ ተአምር ያሳያል። ተአምራት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት መንፈሳዊ ትምህርት ስላላቸው «ምልክት» ተብለዋል። ስለ መንፈሳዊ ትምህርቱ እንመለከታለን።

38ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 2:1-11 አንብብ። ሀ) ኢየሱስ የመጀመሪያውን ተአምር ያደረገው የት ነው? ለ) ከኢየሱስ ጋር በመሆን ተአምሩን ያዩ እነማን ነበሩ? ሐ) ተአምሩን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው የተመለከቱት? መ) በዚህ ታሪክ ውስጥ የኢየሱስ እናት የማርያም እምነት እንዴት ነው የታየው? ሠ) የወይኑ ጠጅ ማለቁ ማርያምን ያሳስባት ለምን ይመስልሃል? ረ) የመጀመሪያው ተአምር ምን ነበር? ሰ) የመጀመሪያ ተአምር ውጤቱ ምን ነበር? ሸ) ከዚህ የመጀመሪያ ተአምር የምታገኘው መንፈሳዊ ትምህርት ምንድነው?

ኢየሱስ የእግዚአብሔር በግ መሆኑን ዮሐንስ ለሕዝቡ ካስተዋወቀ አንድ ሳምንት በኋላና ኢየሱስ ወደ ገሊላ ከሄደ ሦስት ቀን በኋላ እርሱና ደቀ መዛሙርቱ በገሊላ አገር ወደምትገኝ ቃና ወደምትባል ከተማ ለሠርግ ተጠሩ። ኢየሱስና ማርያም ወደ ሠርጉ የተጠሩት ምናልባት ሙሽሮቹ ከቤተሰቡ ጋር ወዳጆች ስለሆኑ ሊሆን ይችላል። ደቀ መዛሙርቱ ከኢየሱስ ጋር አብረው ስለነበሩ እነርሱም ወደ ሠርጉ ተጠሩ። የሴፍ ያልተጠራው ስለሞተ ሊሆን ይችላል በማለት ብዙዎች ይገምታሉ።

በአይሁድ ባሕል መሠረት ሠርግ ረጅም ሥርዓት ነው። ወንድና ሴት ከተጫጩ ካልተፋቱ በቀር የመተጫጫቱ ውል አይፈርስም። ተጫጭተው የተወሰነውን ጊዜ ቆይተው እንዳበቁ በታላቅ ሥነ-ሥርዓት ይጋባሉ። የሠርጉ ዕለት ሙሽራውና ሚዚዎቹ ወደ ሙሽራይቱ ቤት ይሄዳሉ። ይህን የሚያደርጉት መብራት እያበሩ ማታ ነው። ከንግግርና ከሌላውም ሥነ-ሥርዓት በኋላ ሙሽራውና ሙሽሪት ተያይዘው ወደ ሙሽራው ቤት ይሄዱና የሠርጉ ግብዣ ይጀምራሉ። በሙሽራው ቤት ሃይማኖታዊ ሥነ-ሥርዓት ይደረግና ሠርጉ ያበቃል። ግብዣው ለአንድ ሳምንት ሙሉ ይቀጥላል።

በቃና ከተማ በሠርጉ የሳምንቱ ግብዣ ሳያልቅ ወይን ጠጽ ግን አለቀባቸው። ምናልባትም ወደ ገበያ ሄደው ተጨማሪ የወይን ጠጅ አለመግዛታቸው ሙሽሮቹ ድሆች ስለሆኑ ይሆናል። ይህ ለቤተሰቡ በጣም አሳፋሪ ነው። በመጀመሪያ፣ በባሕላቸው መሠረት የሙሽራው ቤተሰብ የሚያስፈልገውን መብልና መጠጥ ለአንግዶቹ ማቅረብ አለባቸው። በሠርግ ሥነ-ሥርዓት ላይ መግላት የሚገባቸው ነገሮች ነበሩ። ሁለተኛ፣ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት እንደሚያስቡት በዚያን ዘመን በቤተሰቦች መካከል ከነበረው ጥብቅ መቀራረብ የተነሣ አንድ ቤተሰብ በሚያደርገው ግብዣ ላይ የሚገኝ ቤተሰብ ደግሞ ከመጀመሪያው ቤተሰብ የማያንስ ግብዣ ማድረግ ነበረበት። ይህን ካላደረጉ ግን ከኅብረተሰቡ ይገለላሉ። ምናልባትም የመጀመሪያው ቤተሰብ ለግብዣው ያወጣውን ወጪ እንዲከፍሉ ፍርድ ቤት ሊቀርቡ ይችላሉ። በየትኛውም መልክ ቢሆን ለቤተሰቡ አሳፋሪ ነው። ስለዚህም የኢየሱስ እናት ቤተሰቡን ለመርዳት ፈልጋ ኢየሱስን አንድ ነገር እንዲያደርግ ጠየቀችው።

እስከዚያ ጊዜ ድረስ ግን ኢየሱስ ምንም ተአምር አላደረገም። ማርያም ከኢየሱስ ምን እንደጠበቀች እርግጠኞች አይደለንም። ከብዙ ዓመታት በፊት መልአኩ ገብርኤል ስለነገራት ኢየሱስ ልዩ መሆኑን ማርያም ታውቃለች (ሉቃስ 1:26-35)። ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን ሰላወቀች ተአምራትን በማድረግ ኃይሉን እንዲገልጽ ይሆናል የጠየቀችው።

ኢየሱስ የሰጣት መልስ ግን ጨዋነት የጎደለው ይመስላል። «እናቴ» ከማለት ይልቅ «አንቺ ቤት» ያላት ለምንድን ነው? ምናልባትም ዝምድናቸው ወይም የነበራቸው መቀራረብ የተለየ መልክ መያዙን ለማሳየት ሊሆን ይችላል። ኢየሱስ ልጅዋ ብቻ

ሳይሆን ሥጋ ለብሶ የመጣ አምላክ መሆኑንም መረዳት ነበረባት። ስለዚህም ልታከብረው ያስፈልጋል። አሁን ከእናቱ ሥልጣን ሥር መሆን አልነበረበትም። ይሁን እንጂ ኢየሱስ በዚህ ሁኔታ የተናገረው እናቱን ሳለማክበር አልነበረም። ኢየሱስ ሁልጊዜ ሴቶችን ያከብር ነበር። «አንቺ ሴት» ማለት አይሁዳውያን ከሴቶች ጋር ሲነጋገሩ የሚጠቀሙበት የአነጋገር ፈሊጥ ነው፤ (ዮሐንስ 20:15 ተመልከት)። ኢየሱስ ጊዜው እንዳልደረሰ ተናገረ። ኢየሱስ በዚህ ቃል በተለያየ ጊዜ ሲጠቀም እንደነበር ከዮሐንስ ወንጌል እንመለከታለን፤ (ዮሐ. 7:6፤ 8:30፤ 8:20)። ኢየሱስ «ጊዜዬ ደርሶአል» ያለው የሚሞትበት ጊዜ ሲደርስ ብቻ ነው (ዮሐ. 12:23፤ 27፤ 17:1) የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቆች ይህንን አባባል በተለያየ ሁኔታ ይመለከቱታል። አንዳንዶቹ «ይህን ጉዳይ ለእኔ ተይልኝ» ማለቱ ነው ይላሉ። ሌሎች «መመሪያ ልትሰጧኝ አትሞክሪ፤ ተአምራን የምገልጽበት ጊዜ አልደረሰም» ማለቱ ነው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ኢየሱስ የተናገረው ስለሚሞትበት ጊዜ ነው ይላሉ። ኢየሱስ ይህን የተናገረው ለምን እንደሆነ መረዳት አዳጋች ነው።

ማርያም፡ ኢየሱስ በሰጣት መልስ አላዘነችም። የነበረው ችግር ለኢየሱስ እንደሚገባውና ለሙሽራው ቤተሰቦች እንደሚያስብ ታውቃለች። አንድ ነገር እንደሚያደርግ ብታውቅም ምን እንደሆነ ግን እርግጠኛ አልነበረችም። ስለዚህም ለሠራተኞቹ «የሚነግራችሁን ሁሉ አድርጉ» የሚል መመሪያ ሰጠቻቸውና ሄደች።

በስፍራው ስድስት ትልልቅ የድንጋይ ጋኖች ነበሩ። እያንዳንዱ ጋን 115 ሊትር ያህል ውኃ ይይዛል። እነዚህ ጋኖች የተለያየ ሃይማኖታዊ የመንጸት ሥርዓት የሚፈጸምበት ውኃ የሚቀመጥባቸው ነበሩ። «ያረከሰናል» ብለው የሚገምቱትን ነገር ሲነኩ ከመብላታቸው በፊት በዚህ ውኃ ይታጠባሉ፤ (ለምሳሌ ማር. 7:1-4)። ከፍተኛ ሠርግ ሲደረግ ዙ ውኃ ያስፈልጋል።

ኢየሱስ ጋኖቹን ሁሉ ውኃ እንዲሞሉአቸው አገልጋዮቹን አዘዘ። እንደታዘዙት ውኃ ሞሉአቸው። ያንን ቀድተው ለግብዣው አሳላፊ እንዲያቀምሱት ኢየሱስ አዘዘ። ይህ ሰው የግብዣውን ሁኔታ እንዲታዘብ የተጠራ ትልቅ ሰው ሊሆን ይችላል። ወይኑ ማለቁንም ሆነ ኢየሱስ ያደረገውን አያውቅም። ይህ ሁኔታ ለአገልጋዮቹ እንግዳ ነው። «ቀድታችሁ ስጡት» ሲላቸው የተቀዳው ውኃ ሳይመስላቸው አይቀርም። የግብዣው አሳላፊ ከቀመሰው በኋላ ግን ውኃው

ከፍተኛ ጥራት ያለው ወይን እንደሆነ ነው የተናገረው። ይህን የመሰለ ወይን ጠጅ መጀመሪያውን ለሕዝቡ ከማቅረብ ይልቅ ለምን እስከ ግብዣው ማለቂያ ድረስ አቆያችሁት በማለት ጠየቀ። በባሕላቸውም መሠረት መልካም መብልና መጠጥ የሚቀርበው በግብዣው መጀመሪያ ቀን ነው። ተጋባዦቹ ከጠገቡ ወይም ከሰከሩ በኋላ ግን የመጀመሪያው መስሎአቸው ስለሚጠጡት ዝቅተኛ ደረጃ ያለው ወይን ጠጅ ይቀርብላቸዋል። በጋኖቹ ውኃ ተሞልቶ ለአሳላፊው እስከሚሰጥበት ጊዜ ድረስ ውኃው ወደ ወይን ጠጅ ተለወጠ።

ይህ ኢየሱስ ያደረገው የመጀመሪያው ተአምር እንደሆነ ዮሐንስ ያመለክታል። ከአገልጋዮቹና ከደቀ መዛሙርቱ በቀር ይህን ማንም አላወቀም። ይሁን እንጂ የኢየሱስን ማንነት የሚያሳይ መንፈሳዊ ምልክት በመሆኑ ግን ተጠቅሷል። ዮሐንስ ይህ ተአምር የኢየሱስን መለኮታዊ ክብር እንደሚያሳይ ይገልጻል። ምልክትነቱ የሚያገለግለው ለማያምኑት ሳይሆን ለጥቂት ደቀ መዛሙርቱ ነበር። የደቀ መዛሙርቱን ደካማ እምነት ለማጠንከር የተሰጠ ምልክት ነበር። ከዚያ ጊዜ ወዲህ የደከመ እምነታቸው መበርታትና ማደግ ጀመረ። ይህ ተአምር የኢየሱስን ማንነት እንዲያውቁ ለደቀ መዛሙርቱ የተሰጠ መንፈሳዊ ትምህርት ነው። ከዚህ ታሪክ ብዙ ነገር መመልከት ይቻላል። በመጀመሪያ፣ አንድን ተራ ነገር ለመለወጥና ምርጥ ለማድረግ ኢየሱስ ስላለው ችሎታ እንመለከታለን። አንድን ተራ ሰው ልዩ ሊያደርገውና የዘላለም ሕይወት ሊሰጠው ይችላል። ሁለተኛ፣ አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስ ይህን ተአምር ያደረገው የአይሁድ እምነት ወደ ክርስትና፣ ሕግ ደግሞ በኢየሱስ ክርስቶስ በሚገኘው የጸጋ ወንጌል መለወጡን ለማሳየት ነው ይላሉ።

ብዙ ጊዜ የምናተኩረው በመጀመሪያው የእምነት ሥራ ላይ ነው። ሰዎች ኢየሱስ ክርስቶስን ለመከተል የሚያደርጉት ውሳኔ ደስ ያሰኘናል። ይህ መልካም ቢሆንም አስፈላጊው ግን ይህ ብቻ አይደለም። የመጀመሪያውን የእምነት እርምጃ ያደረጉ ሁሉ በእምነታቸው ማደግ አለባቸው። የክርስትና ሕይወት በየጊዜው የምናድግበት ጉዞ ነው። ብዙ በተረዳነው መጠን የበለጠ እንታመንበታለን፤ እናድጋለን። የእነዚህ ጥቂት ደቀ መዛሙርት እምነት እያደገ እንዲሄድ እንጂ እንዲሁ ማንነቱን ላይ ላይን ብቻ እንዲረዱ አይፈልግም። ስለዚህም ለሦስት ዓመት ተኩል ከእነርሱ ጋር በነበረበት ጊዜ ሁሉ በተለያየ ሁኔታ እምነታቸውን ይፈትንና

ያጸናቸው ነበር። እኛም አዳዲስ ክርስቲያኖች በእምነታቸው እንዲያድጉና ወንጌልን እንደሚገባ እንዲረዱ ማድረግ አለብን።

39ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ካመኑ በኋላ አዳዲስ ክርስቲያኖችን ወዲያውኑ ማስተማር አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው? ለ) አዳዲስ ክርስቲያኖች በእምነታቸው እንዲያድጉ ቤተ ክርስቲያንህ ምን ታደርጋለች? ሐ) ወደ ዓለም ከመመለስ ይልቅ በእምነታቸው እንዲያድጉ ቤተ ክርስቲያን ማድረግ የምትችላቸው አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው?

አምስተኛ ቀን - የዚህን ሳምንት ትምህርትና ጥያቄዎች ከልሰ። ለሳምንቱ ስብሰባ ለመዘጋጀት የውይይቱን ጥያቄዎች ተመልከት።

የክለሳ ጥያቄዎች

1. የመጥምቁ ዮሐንስን ማንነት ለመጠየቅ የመጡት እነማን ናቸው?
2. እነዚህ ሰዎች ዮሐንስን ስለ ሦስት የመሪዎች ዓይነቶች ጠይቀውታል፤ ምንና ምንድን ናቸው?
3. ሥራው ምን እንደሆነ ነው መጥምቁ ዮሐንስ የተናገረው?
4. ካጠመቀ በኋላ መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስን ማን በማለት ጠራው? ምን ማለቱ ነው?
5. በመጀመሪያው ሳምንት ኢየሱስን መከተል የጀመሩ አምስት ደቀ መዛሙርትን ስም ዘርዝር። እያንዳንዳቸው የኢየሱስ ተከታይ የሆኑት እንዴት ነው?
6. እግዚአብሔር መሆኑን ኢየሱስ ለናትናኤል የገለጸው እንዴት ነው?
7. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የመሰከሩትን የመጀመሪያዎቹን ሁለት ሰዎች ስም ጻፍ።
8. ኢየሱስ ለምን ማርያምን «አንቺ ሴት» አላት?
9. ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ለአንዱ የሰጠው አዲስ ስም ማን ይባላል? ምን ማለት ነው?
10. ኢየሱስ ራሱን ብዙ ጊዜ ምን በሚል ስም ይጠራ ነበር? ምን ማለት ነው?

11. የመጀመሪያው ተአምር በደቀ መዛሙርቱ ላይ ምን ውጤት አሰገኘ?
12. የመጀመሪያው ተአምር ምን ዓይነት መንፈሳዊ ትምህርት አለው?

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሣ
4. ውይይት

ሀ. 1) ሰዎችን ለእግዚአብሔር መንግሥት ለማዘጋጀት የመጥምቁ የሐንስ ሥራ ምን ነበር? 2) መጥምቁ የሐንስ ይህን ሥራ እንዴት እንደተወጣ ነው የየሐንስ ወንጌል የሚያመለክተን? 3) የመጥምቁ የሐንስን ሥራ የሚመስል እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ ክርስቲያን የሰጠው የሥራ ድርሻ ምንድን ነው? 4) ብዙ ክርስቲያኖች አገልግሎታቸውን ለምን አይፈጽሙም? በስጦታዎቻቸው ለምን አይጠቀሙም? 5) በቤተ ክርስቲያንህ የሚታዩ የተለያዩ መንፈሳዊ ስጦታዎችን ግለጽ።

ለ. 1) ተከታዮቹ ከእርሱ ተለይተው ኢየሱስን በመከተላቸው መጥምቁ የሐንስ ምን ተሰማው? 2) ይህ እንግዳ የሆነው ለምንድን ነው? 3) ከእነርሱ ይልቅ ሌሎች ዝነኛ ሲሆኑ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚመቀኙት ለምንድን ነው? 4) ይህን በማድረጋቸው የዘነጉት ምንድን ነው?

ሐ. 1) የየሐንስ ጥምቀት ዓላማ ምንድን ነው? 2) የክርስቲና ጥምቀት ዓላማስ ምንድን ነው? 3) በኢትዮጵያ ያሉ አንዳንድ የሐሰት ትምህርቶች ስለ ጥምቀት ያስተምራሉ? 4) ብዙ ክርስቲያኖች ለመጠመቅ የማይፈልጉት ለምንድን ነው? 5) እንዲጠመቁ ቤተ ክርስቲያን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው የምታበረታታቸው?

መ. 1) ሌሎችን ወደ ክርስቶስ በማምጣት ረገድ የጥንት ደቀ መዛሙርት ምን ያህል አስተዋፅኦ ነበራቸው? 2) ከእነርሱ ምስክርነት ሕይወት ምን እንማራለን? 3) በየዓመቱ ምን ያህል አዳዲስ ሰዎች በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ጌታን

ይቀበላሉ? 4) አብዛኞቹ ጌታን የተቀበሉት በወንጌላውያን በኩል ነው ወይስ በሌሎች ክርስቲያኖች? 5) የወንጌላውያን ድርሻ ምንድን ነው? 6) በቤተ ክርስቲያንህ ያሉት ክርስቲያኖች በትጋት እየመሰከሩ ናቸውን? እስቲ አብራራ። 7) ሰዎችን ወደ ጌታ በማምጣት ተሳታፊ እንዲሆኑ ቤተ ክርስቲያንህ ምን ማድረግ ትችላለች?

- ሰ. 1) የመጀመሪያው ተአምር ዓላማና ትምህርት ምንድን ነው? 2) በደቀ መዛሙርቱ ሕይወት ምን ውጤት አለገኘ? 3) አዳዲስ ክርስቲያኖች በእምነታቸው እንዲያድጉ ማስተማር አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው? 4) ካመኑበት ዕለት አንሥቶ እስከሚሞቱበት ዕለት ድረስ በእምነታቸው እንዲያድጉ ቤተ ክርስቲያንህ በምን ዓይነት ሁኔታ ነው አባሎቻዋን የምታስተምረው? 5) ይህንንስ በተሻለ ሁኔታ ማድረግ የሚችሉት እንዴት ነው?

5) ጸሎት

ትምህርት 4

ዮሐንስ 2:1-3:21

የመጀመሪያው ቀን፡- ዮሐንስ 2:12-17

«በመንፈሳዊ ሕይወታችን የደረስንበት ደረጃ ይበቃል» ብለን ዕድገትንና ንቃትን አለመፈለጋችን ለክርስትና ሕይወታችን ትልቅ ችግር ነው። ለእያንዳንዳችንም ችግር ነው። አንዳንድ ጊዜ ባለንበት መንፈሳዊ ደረጃ እንረካለን። ጥቃቅን ኃጢአቶችንም ችላ እንላቸዋለን። ከኢየሱስ ጋር የነበረን ጥብቅ ኅብረት ቢዳከምም እንዲሁ በልማድ ብቻ እግዚአብሔርን እናመልካለን።

1ኛ ጥያቄ፡- ይህንን በሕይወትን እንዴት አየኸው?

ይህ ሁኔታ በቤተ ክርስቲያኖችንም ሊፈጸም ይችላል። የቤተ ክርስቲያኖችንን የተለመደውን መመሪያ ብንከተልም እግዚአብሔርን የምናመልክበት ሁኔታ ግን የተስተካከለ አይደለም። የተወሰኑ መዝሙሮችን ብቻ ለብዙ ዓመታት እንዘምራለን። ስለዚህም ምን ብለን እንደምንዘምር አናስተውልም። አምልኮአችንም ኃይል የሌለው በድን፣ እንዲሁም ትርጉም የሌለው ይሆንብናል። የለመድነውን እያደረግን ስለሆነ እግዚአብሔርን የምናመልክ

ይመስለናል። ከልባችን ባለመሆኑ ግን ይህ እውነተኛ አምልኮ ሊሆን አይችልም። እንዲሁ ባዶ ሃይማኖታዊ ሥርዓት ነው።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህንን በቤተ ክርስቲያንህ እንዴት አይተኸዋል? ለ) አምልኮአችን እውነተኛና ሕይወት ያለው እንዲሆን ምን ማድረግ እንችላለን?

ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ የዚህ ዓይነት ሁኔታ ገጥሞታል። ከብዙ ዘመናት በፊት አይሁዳውያን በመቅደስ ውስጥ ሲያመልኩና የእግዚአብሔርን ሕግ እንደሚገባ መፈጸማቸውን ለማረጋገጥ ተጨማሪ ሕጎችን አውጥተው ነበር። ይሁን እንጂ የተራ ሃይማኖታዊ ወግን ነበር አምልኮ ሊሉ የነበረው። አይሁዳውያን በሥነ-ሥርዓታዊ አምልኮአቸው በአይሁዳዊነታቸው በጣም ይታበዩ ነበር። ኢየሱስ ግን በአምልኮ ወጋቸው አልተደሰተም። እውነተኛ አምልኮ የሚጀምረው ከልብ ውስጥ መሆኑን ዘንግተዋል። በልብ ውስጥ ትሕትናና ፈሪሐ እግዚአብሔር እንዲኖር ያስፈልጋል። ንስሐ መግባት ያስፈልጋል። እግዚአብሔርን የማወቅና ለእርሱም የመታዘዝ ልባዊ ፍላጎት ሊኖረን ይገባል። አምልኮአችን እውነተኛ እንዲሆን ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት ማድረግና ከሙሉ ልብ ማምለክ ይገባል።

3ኛ ጥያቄ፡- የቤተ ክርስቲያንህን አምልኮ ሁኔታ መርምር። ሀ) በአምልኮ ጊዜ ቤተ ክርስቲያንህ የምጠቀምባቸው የአምልኮ ሥርዓቶች ምንድን ናቸው? (ለምሳሌ የመዝሙርን፣ የጭብጨባን፣ የስብከትንና ሌሎችንም ጨምሮ)። ለ) በቤተ ክርስቲያንህ አምልኮ ሥርዓት ውስጥ ምንም ትርጉም የሌላቸው ባዶ ሥርዓት ናቸው የምትላቸው ምንድን ናቸው? ሐ) በእውነተኛ መንፈስ እግዚአብሔርን ሳያመልኩ በሥነ-ሥርዓታቸው ትዕቢት ያደረባቸው የሃይማኖት ድርጅቶችን ታውቃለህ? መ) ይህስ በቤተ ክርስቲያንህስ ሊሆን ይችላል? ግለጽ።

4ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 2:12-25 አንብብ። ከእነዚህ ቁጥሮች ስለ ኢየሱስ ባሕርያት የተመለከትካቸውን አንዳንድ ነገሮች ዘርዝር።

5ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 2:12-17 አንብብ። ሀ) በቃና የመጀመሪያውን ተአምር ካደረገ በኋላ ኢየሱስ ወዴት ሄደ? ለ) ቀጥሎስ ወዴት ሄደ? ሐ) ኢየሱስን ያስቆጣው ምን ነበር? መ) ከዚህ የተነሣ ኢየሱስ ምን አደረገ? ሰ) ምን ስላደረጉ ነው ሕዝቡን የወቀሳቸው? ረ) የኢየሱስን ሁኔታ ሲያዩ ደቀ መዛሙርቱ ምን ትዝ አላቸው?

አዲስ ኪዳን የተጻፈው ከብሉይ ኪዳን ወደ ቤተ ክርስቲያን ዘመን በሚደረገው የሽግግር ወቅት ነበር። ኢየሱስ የነበረው የብሉይ ኪዳን ዘመን ባከተመበትና የአዲስ ኪዳን ዘመን በሚጀመርበት ጊዜ ነበር። ምንም እንኳን ኢየሱስ በአይሁድ ሥነ-ሥርዓታዊና ሕጋዊ መሠረት ባይመለከም ሕዝቡን ግን ለቤተ ክርስቲያን ዘመን ያዘጋጅ ነበር። ይህ የቤተ ክርስቲያን ዘመን የተጀመረው መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ሁሉ ላይ በወረደበት በጳጳሳዊነት ቀን ነው። እንደ አይሁድ ሁሉ የአሕዛብ ክርስቲያኖችም በምእመናን ጉባዔ እኩል ተቀባይነት እስካገኙበት ጊዜ ድረስ ግን የቤተ ክርስቲያን ዘመን አልተጀመረም ነበር። በሉቃስ 16:16 «ሕግና ነቢያት እስከ ዮሐንስ ነበሩ» ይላል። ምንም እንኳን የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት እየተካሄደ ቢሆንም ኢየሱስ የብሉይ ኪዳን ምሳሌያዊ ሥርዓት ሁሉ ፍጻሜ ነበር። ኢየሱስ አዲሱን የ«ጸጋና እውነት» ኪዳን አስተዋወቀ (ዮሐ. 1:14)።

የመጀመሪያውን ተአምር ካደረገ በኋላ ኢየሱስ ከቃና ተነሥቶ ከገሊላ ባሕር አጠገብ ወደምትገኘው ትንሽ ከተማ ወደ ቅፍርናሆም ሄደ። በዚያች ከተማም ብዙ ዓሣ አጥማጆች ነበሩ። (በዚህ መጽሐፍ መጨረሻ ካርታውን ተመልከት።) ኢየሱስ አብዛኛውን ተአምር የፈጸመው በዚህ አካባቢ ነው። ከእርሱ ጋር የነበሩትን አስተውል። ዮሐንስ የኢየሱስ እናት ማርያም ወንድሞቹና ደቀ መዛሙርቱ አብረውት እንደነበሩ ይነግረናል። ደቀ መዛሙርቱ በዮሐንስ 1 ኢየሱስን መከተል የጀመሩት ናቸው። «ወንድሞቹ» የተባሉትስ እነማን ናቸው? ካቶሊኮችና ኦርቶዶክሶች ማርያም ዕድሜዋን በሙሉ ድንግል ነበረች በማለት ያስተምራሉ። ኢየሱስ ከተወለደ በኋላ እንኳን የሴፍና ማርያም አልተጋቡም፤ ስለዚህ ምንም ልጆች አልወለዱም ይላሉ። ወንጌሎች ግን እንዲህ አይደለም የሚያስተምሩት። ኢየሱስ እስከተወለደበት ጊዜ ድረስ የሴፍ ማርያምን አላወቃትም። ይህም ማለት ከኢየሱስ ልደት በኋላ አውቆአታል ማለት ነው (ማቴ. 1:25)። የኢየሱስ ወንድሞች የተባሉትም ያዕቆብ፣ ዮሴፍ፣ ይሁዳና ስምዖን ናቸው፤ (ማር. 6:3)። ከኢየሱስ ልደት በኋላ ማርያምና ዮሴፍ ተጋብተው ሌሎች ልጆችን ወልደዋል። እነዚህ የዮሴፍና የማርያም ልጆች ቢሆኑም ለኢየሱስ ግን የእናቱ ልጆች ብቻ ናቸው። ኢየሱስን ከትንሣኤው በኋላ በዓይኖቻቸው እስካየት ድረስ ወንድሞቹ አላመኑበትም ነበር፤ (ዮሐ. 7:5፤ 1ኛ ቆሮ. 15:7፤ ዮሐዋ. 1:14)። እንዲያውም ያበደ መስሎአቸው ነበር (ማር. 3:21፤ 31-32)።

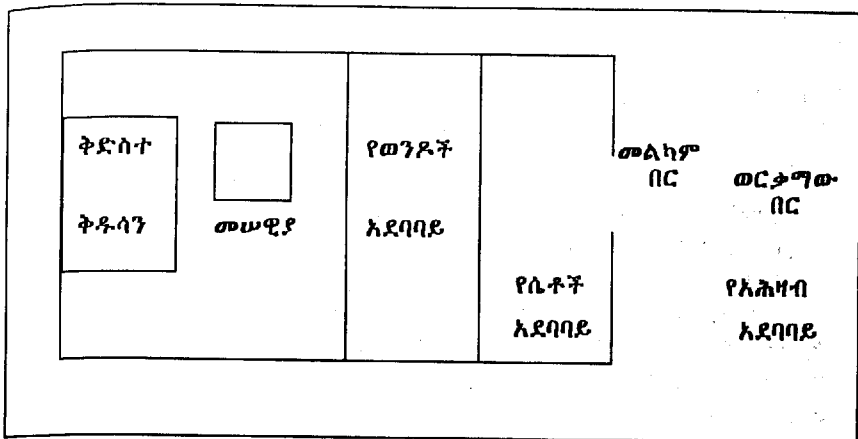
የተቀሩት ሦስት ወንጌሎች ኢየሱስ በገሊላ ያደረገውን አገልግሎት ሲገልጹ የሐንስ ግን በኢየሩሳሌም ያደረገውን አገልግሎት ነው የሚያሳየን። የሐንስ የፋሲካን በዓል ለማክበር ኢየሱስ በስተደቡብ ወደነበረችው ኢየሩሳሌም መሄዱን ያመለክታል። ይህ የ60 ኪ.ሜ. መንገድ ነው።

6ኛ ጥያቄ፡- ዘጸ. 12:1-20፤ ዘዳ. 16:1-12 አንብብ። ሀ) ስለ ፋሲካ በዓል አከባበር ግለጽ። ለ) ፋሲካው የምን ምሳሌ ነበር? ሐ) ስለ ፋሲካ በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ-ቃላት ውስጥ ተመልከት።

ፋሲካ በመጀመሪያ አይሁዳውያን ያከበሩት ዓመታዊ በዓል ነው። ፋሲካ ለአንድ ሳምንት የሚያከብሩት «የቂጣ በዓል» አንደኛ ቀን ነው። ሁኔታዎች ከተሟሉ ማንኛውም ወንድ ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ እንዲያከብራቸው ከሚገባው ሦስት በዓላት አንዱ ነው። የእግዚአብሔር መልአክ በግብፅ በነበሩ ጊዜ የግብፃውያንን በኩር ሁሉ ገደለ። የደም ምልክት የነበራቸው መቃን ላይ ያለበትን የእስራኤላውያንን በኩር ልጆች ግን ሳይገድል «አለፈ»። ከዚህም ሌላ ፋሲካ አይሁዳውያን በእግዚአብሔር ኃይልና ማዳን ከግብፅ ነፃ የወጡበትና የእስራኤል ሕዝብ የተመሠረተበት ዕለት የሚከበርበት ቀን ነው። በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሰው ታሪክ ከተፈጸመ ሦስት ዓመት በኋላ ኢየሱስ የፋሲካን በዓል ለማክበር እንደገና ወደ ኢየሩሳሌም መሄድና እንደገናም ቤተ መቅደሱን ማንጸት ነበረበት። በዚህ ጊዜ ግን ይታሠራል፤ ለጠቅላላው የሰው ልጅ መዳንና ነፃነት ይሆንለት ዘንድ በመስቀል ላይ ይሞታል። በመስቀል ላይ በመሞቱም እውነተኛው የፋሲካ ትርጉም በእርሱ ላይ ተፈጸመ። በዚህ ጊዜ ኢየሱስ መቅደሱን እንዳነጻ የሚያመለክተን የሐንስ ብቻ ነው። ሌሎች ሦስት ወንጌሎች የሚያሳዩን ከመሞቱ በፊት መቅደሱን እንዳነጻ ብቻ ነው (ማቴ. 21:12-17)። ስለዚህም በአገልግሎቱ መጀመሪያም ሆነ መጨረሻ ኢየሱስ መቅደሱን አንጽቶአል።

እግዚአብሔርን ለማምለክ ኢየሱስ ወደ መቅደሱ ሲገባ ደስ የማይል ነገር አየ። በመቅደሱ ግቢ በተለይ የአሕዛብ አደባባይ በሚባለው ውስጥ ሰዎች ለመሥዋዕት የሚሆኑ ክብቶችን፣ በጎችንና ርግቦችን ይሸጡ ነበር።

የመቅደሱን ክልል የሚያመለክተውን የሚከተለውን ሥዕል ተመልከት፡-

የመቅደሱ ውጫዊ አደባባይ የአሕዛብ አደባባይ ይባል ነበር። አሕዛብ ከዚያ አልፈው ወደ መቅደሱ መግባት አይችሉም። በሴቶች አደባባይ መግቢያ ላይ አሕዛብ እንዳይገቡ የተጻፈ ማስጠንቀቂያ ነበር። ያንን ካለፉ ግን ይገደላሉ። እዚህ ስፍራ ላይ ነበር ንግዱ የሚካሄደው።

አስቀድመን እንዳልነው አመቺ ከሆነ እያንዳንዱ አይሁዳዊ ወንድ የፋሲካን በዓል በኢየሩሳሌም ማምለክ ነበረበት። ይህም ማለት በሺህ የሚቆጠሩ እንግዶች ወደ ኢየሩሳሌም ይመጡ ነበር ማለት ነው። አብዛኞቹ አይሁዶች የሚመጡት ከሩቅ ስፍራ በመሆኑ ለመሥዋዕት የሚፈልጓቸውን እንስሳት ይዘው ሊመጡ አይችሉም። ይህንን ምክንያት በማድረግ ግን አንዳንድ የአካባቢው ነጋዴዎች ብር ለማግኘት ምቹ ሁኔታ ተፈጠረላቸው። መሥዋዕታቸውን ይዘው ወደ መቅደሱ ይመጡና ካህኑ እነርሱ ያመጡትን እንስሳት ለመሥዋዕትነት ብቁ እንደሆኑ ከተናገሩ በኋላ እንስሳቱን እነርሱ ከገዙበት በጣም በሚበልጥ ገንዘብ ለሕዝቡ ይሸጡታል። እያንዳንዱ ወንድ አይሁዳዊ በየዓመቱ ለቤተመቅደሱ የሚከፍለው ግብር በአይሁድ ገንዘብ ብቻ እንዲሆን ካህናቱ ወስነዋል። እነዚህ ሰዎች ደግሞ ከካህናቱ ጋር ጥብቅ ግንኙነት አላቸው። ወደ መቅደሱ የሚመጡ ብዙዎች የግሪክና የሮም ገንዘብ ይዘው ይመጡ ነበር። ይሁን እንጂ ለመቅደሱ የሚገባው ግብር ሁሉ በአይሁድ ገንዘብ ዋጋ ስለነበር በጣም ውድ በሆነ ዋጋ ነጋዴዎች ይለውጡላቸው ነበር።

7ኛ ጥያቄ፡- ምናልባትም በቤተ ክርስቲያን ፊት ለፊት ገበያ ተጀምሮ ይሆናል። ሀ) ይህ ሁኔታ ሕዝቡ በጸጥታ እግዚአብሔርን ለማምለክ እንዳይዘጋጅ እንቅፋት የሚሆኑ አንዳንድ በቤተ ክርስቲያን የሚደረጉ ነገሮች ምንድን ናቸው? ሐ) ሕዝቡ ከልባቸው በእውነት እግዚአብሔርን ለማምለክ እንዲዘጋጅ አመቺ ሁኔታ ለመፍጠር ቤተ ክርስቲያን ምን እያደረገች ነው?

በመቅደሱ አደባባይ ላይ የሚከናወነው ንግድ በተለያዩ ሁኔታ ችግር ይፈጥር ነበር። በመጀመሪያ፤ ንግዱ የሚካሄደው በአሕዛብ አደባባይ ላይ ስለነበር አሕዛብ ከሙሉ ልባቸው እግዚአብሔርን እንዳያመልኩ ይረብሻቸው ነበር። ሁለተኛ፤ ሽታውና የሚሰማው ድምፅ ለማምለክ የሚመጣውን ማንኛውንም ሰው ያስቸግሩ ነበር። ሦስተኛ፤ ለዋጋ ውጣ ውረድ የሚደረገው ክርክር ለቁጣና ለጭቅጭቅ እንጂ ለአምልኮ የሚያዘጋጁ አልነበሩም። ከሩቅ የሚመጡ ሰዎችን ለመበዝበዝ የሚደረገው ጥረት ኢየሱስን አስቆጣው። ከሁሉም ይልቅ ያስቆጣው ግን ለአምልኮ የተዘጋጀውን መቅደስ አለማከበራቸው ነበር።

ብዙ ጊዜ ቁጣ ትክክል አይደለም እንላለን። ይህ ግን እውነት አይደለም። ክርስቲያኖች ሊቆጡ የሚገባቸው ጊዜ ይኖራል። በኃጢአተኛ ላይ ሳይሆን በኃጢአት ላይ ግን መቆጣት ይገባቸዋል። አንዱ ሰው ሌላውን ሲበድለው ወይም የፍርድ መዛባትን ሲያዩ መቆጣት ይገባቸዋል።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖችን ሊያስቆጡ ይገባል የምትላቸውን አንዳንድ ነገሮች ግለጽ። ለ) እነዚህ ነገሮች ሲፈጸሙ እያየን አለመቆጣታችን ስለ ራሳችን ምን ያሳየናል?

ኢየሱስ አባቱን እግዚአብሔርን ለማምለክ ወደ መቅደስ ግቢ ሲገባ ታላቁን የገበያ ስፍራ ተመለከተ። በጣም ተቆጣ። ጅራፍ አበጀና በጎቹንና ከብቶቹን ሁሉ ከመቅደሱ ክልል አስወጣቸው። የገንዘብ ለዋጮችንም ካዘና ገለበጠ። እዚያ የነበሩትን ነጋዴዎች ሁሉ አስወጣ። አዳኞችን ኢየሱስ በኃጢአትና ለእውነተኛ አምልኮ ዕንቅፋት በሚሆን ነገር ላይ ተቆጣ።

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ ስለ ኢየሱስ ከምንገምተው ልዩ የሚሆንበት ምክንያት ምንድን ነው? ለ) ይህ ስለ ኢየሱስ ባሕርይ ምን ያስተምርሃል?

«የአባቲን ቤት የሌበች ዋሻ አደረጋችሁት» በማለት መናገሩ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር ሰላለው ልዩ ኅብረት ተጨማሪ ማስረጃ ነው። ብዙ ጊዜ መቅደስ «የእግዚአብሔር ቤት» ይባል ነበር። ኢየሱስ ግን «የአባታችን ቤት» ሳይሆን የአባቲን ቤት በማለት ነበር የተናገረው። ከእግዚአብሔር ጋር የተለየ ኅብረት እንዳለው እንደገና አመለከተ። በእርሱና በእግዚአብሔር መካከል የነበረው የአባትና የልጅነት መቀራረብ በሌሎችና በእግዚአብሔር መካከል ካለው ኅብረት በፍጹም የተለየ መሆኑን ኢየሱስ አመልክቶአል። ማንም ከእግዚአብሔር ጋር ካለው ኅብረት ይልቅ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ኅብረት ይበልጣል።

ኢየሱስ ያደረገው ነገር አብረውት የነበሩትን ደቀ መዛሙርት ሳያስደነግጣቸው አልቀረም። ግን ወዲያውኑ በብሉይ ኪዳን ማለትም በመዝሙር 69:9 የተጻፈ ምንባብ ትዝ አላቸው። ይህ ክፍል ስለ እግዚአብሔር ቅንኢትና ቁጣ ይናገራል። የኢየሱስን ድርጊት የተመለከቱት ከብዙ ዓመታት በፊት የተነገረው ትንቢት ፍጻሜ እንደሆነ ነበር። ከዮሐንስ ዓላማዎች አንዱ እያንዳንዱ የኢየሱስ አገልግሎት የብሉይ ኪዳን ነቢያት ትንቢት ፍጻሜ እንደሆነ ማሳየት ነበር። ይህ ኢየሱስ ያደረገው ድርጊት መሢሔ በመካከላቸው መሆኑን ለማሳየትና እርሱን ለመቀበል ድርጊታቸውን መለወጥ እንዳለባቸው ለማመልከት ነበር።

ብዙ ጊዜ እኛ ክርስቲያኖች የምንቆጣው ያለአግባብ ወይም ያለበቂ ምክንያት ነው። በሚያሳድዱን ሰዎች ላይ እንቆጣለን። ወይም በተለያዩ ምክንያት ባሳዘኑን ክርስቲያኖች ላይ እንቆጣለን። ኢየሱስ ግን ይህን በመሳሰሉ ነገሮች ላይ አልተቆጣም። እርሱ የተቆጣው ግን እግዚአብሔርን እናውቃለን የሚሉ ሰዎች እንደሚገባ ባለመኖራቸውና ሌሎች ክርስቲያን እንዳይሆኑ ዕንቅፋት በመሆናቸው ነበር። ኃጢአትን አቅልለን ስለምናየው ክርስቲያኖች የሆንን ይህን በመሳሰሉ ነገሮች ላይ እንቆጣም። ኃጢአት አያስጸይፈንም! ወይም አንጠላውም። በአካባቢያችን ካለው ኃጢአት ጋር ተለማምደናል። ስለዚህም ብዙም ግምት ሳንሰጠው ሕይወታችንን እንዲገዛ እንፈቅድለታለን። እግዚአብሔር ኃጢአትን ይጠላል። እንደ እግዚአብሔር እንድንሆን ከተፈለገ ኃጢአትን መጥላት አለብን። ይሁን እንጂ ኃጢአትን ከኃጢአተኛው መለየት አለብን። እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን ስለሚወድ ኢየሱስ በእርሱ ምትክ እንዲሞት ልኮታል። ኃጢአትን ግን በቸልታ አያልፍም። በኃጢአት ላይ ይፈርዳል። እኛም በኃጢአት ላይ መፍርድ አለብን።

ኢየሱስ ኃጢአትን እንደጠላ ሁሉ እኛም ኃጢአትን የማንጠላ ከሆነ የነጻች ቤተ ክርስቲያን ልትኖረን አትችልም። ዓለምን በጽድቅና በቅድስና መለወጥ አንችልም።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖችን ሊያስቆጣቸው ወይም ሊያሳዝናቸው ይገባል ብለህ የምታስበው በቤተ ክርስቲያንህ ወይም በአገርህ የምታየው ነገር አለ? ዘርዘር። ለ) ኢየሱስ በኃጢአት ላይ እንደተቆጣ ሁሉ ክርስቲያኖችም ቢቆጡ ኑሮ በአገርህ ላይ ምን ዓይነት ለውጥ ሊመጣ ይችላል ይመስልሃል?

ሁለተኛ ቀን፡- ዮሐንስ 2:18-22

ኃጢአትን መጥላት ወይም የጽድቅ ሕይወት በእግዚአብሔር ሕዝብ ሕይወት ውስጥ ቢኖር ኖሮ ከዓለም ሁለት ነገሮች ይሰነዘሩ ነበር። በመጀመሪያ፡ ጥላቻን፡ ከስን ከዚያም አልፎ ሰደትን ያመጣል። ብዙ ጊዜ ይህ ሰደት የሚሰነዘረው ክርስቲያን ነን እያሉ የቅድስና ኑሮን ለመኖር ግን ፈቃደኛ ካልሆኑ ሰዎች ነው። ሁለተኛ፡ እግዚአብሔርን የሚፈልጉ ደግሞ ምሳሌነታችንን እንዲከተሉ ፍላጎት ያድርባቸዋል።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ በሕይወትህም ሆነ በሌላ በምታውቀው ሰው ሕይወት ሲፈጸም ተመልከተሃል? ለ) ለምንድን ነው እንዲህ የሆነው?

በመቅደስ ውስጥ ትክክለኛ አምልኮ እንዳይኖር ሁከት የሚፈጥሩትን ሰዎች ባበረረበት ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ በኢየሱስ ቅድስናና ለእግዚአብሔር ቤት ባለው ቅንዕት ተደነቁ። እነርሱና ሌሎችም በቅድስናው ተማረኩ። ገንዘብ ለዋጮችንና በቤተ መቅደስ ግቢ የነበሩትን እንስሳት ሲያባርር ተመለከቱ። አብዛኞቹ ግን ይህን ለማድረግ ምን ሥልጣን አለህ በማለት ጠየቁት። በኋላም ያፈዙበት ነበር።

12ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 2:18-22 አንብብ። ሀ) ገንዘብ ለዋጮችን ከመቅደስ ሲያባርር የተመለከቱ በመጀመሪያ ምን ዓይነት ዝንባሌ ነበር ያሳዩት? ለ) ኢየሱስ ግን ምን መልስ ሰጣቸው? ይህስ ምን ማለት ነው? ሐ) ኢየሱስ የተናገረውን ደቀ መዛሙርቱ በትክክል የተረዱት መቼ ነው? መ) ኢየሱስ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ኢየሩሳሌም በሄደ ጊዜ ከዚህ የተነሣ እንዴት ነበር የተቀበሉት? ሠ) ኢየሱስ ግን ለሕዝቡ ያሳየው ዝንባሌ ምንድን ነው?

ነጋዴዎችንና እንስሳቱን ኢየሱስ በቁጣ ከቤተ መቅደሱ ግቢ ሲያባርር የተመለከቱት አይሁዳውያን አንድ ያልተለመደ ነገር በመከናወን ላይ እንደሆነ እርግጠኛ ነበሩ። መንፈሳዊ መሪና እስካሁን ከሚያውቃቸው ሁሉ የተለየ ሰው መሆኑን ተረዱ። ምናልባትም ኢየሱስ ይህን ማድረጉ መሢሕ መሆኑን ለማሳየት እንደነበር ሳይገነዘቡ አልቀሩም።

አይሁዳውያን ኢየሱስ ባደረገው ነገር አልተቆጡም። ግን ይህን ለማድረግ ሥልጣን የሰጠው ማነው? በማለት ነበር የጠየቁት። አይሁዳውያን አንድ ቀን የአምልኮ ሥርዓታቸውን የሚያነጻ ሰው እንደሚመጣ ይጠባበቁ ነበር። መሢሕ እንደሚመጣና የተለያዩ ተአምራትን እንደሚያደርግ ይጠብቁ ነበር። ኢየሱስ ይህን ያደረገው መሢሕ መሆኑን ለማሳየት መሆኑን በመገንዘባቸው መሢሕ ለመሆኑ ተጨማሪ ተአምራት እንዲያደርግ ጠየቁት (1ኛ ቆሮ. 1:22 ተመልከት።)

ኢየሱስ የሰጣቸው መልስ ግን እነርሱ ከጠበቁት የተለየ ነበር። የሰዎችን ምኞት ለማርካት ሲል ተአምር ማድረግ አልፈለገም። ከዚህ በኋላ አይሁዳውያን ብዙ ተአምራት ሲያደርግ ይመለከታሉ። ባዩት ተአምር ግን አልረኩም። ሁልጊዜ ተጨማሪ ማረጋገጫ ይፈልጋሉ። አንዳንድ ሰዎች ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እውነቱን ሁሉ ቢረዱም ሊያምኑበት ግን አይፈልጉም። ኃጢአት ልባቸውን ስላደነደነውና መንፈሳዊ ዓይኖቻቸውን ስላጨለመው ማመን ይቅታቸዋል።

ኢየሱስ «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት። እኔም በሦስተኛው ቀን አስነሣዋለሁ» አላቸው። ይህንንም ያለው ሰምና ወርቅ በሆነ አነጋገር ነበር። መሢሕ መሆኑን ለማመልከት የተናገረው ዋና ማረጋገጫ ነው። ይህን ሲናገር ኢየሱስ በቤተ መቅደስ ውስጥ ነበር። በቤተ መቅደሱ ፊት ለፊትም ቆሞ ነበር። ኢየሱስ ግን የተናገረው ስለ ቤተመቅደሱ ሳይሆን ስለ ራሱ አካል ነበር። ለእርሱ የእግዚአብሔር ልጅ ወይም መሢሕ ለመሆኑ ዋና ማረጋገጫ ከሞት መነሣቱ ነበር። (ማቴ. 12:39፤ 16:4፤ ሉቃስ 11:29 እና ቀጥሎ ያሉትን ጥቅሶች ተመልከት።)

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የኢየሱስ ከሞት መነሣት ለክርስትና እምነት በጣም አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው? ለ) ኢየሱስ መሢሕና የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆኑ ትንሣኤው ዋና ማስረጃ ነው የሚባለው ለምንድን ነው?

ገና ከአገልግሎቱ መጀመሪያ አንሥቶ ኢየሱስ እንደሚሞት ሲያመለክት ነበር። የቤተ መቅደሱን መፍረስና እንደገና መገንባት በመሳሰሉ ምሳሌያዊ አነጋገሮች እንደሚሞትና እንደገና እንደሚነሣ አመልክቶአል። በኋላም ሁሉም እንዲገባቸውና እንዲያስታውሱ በማለት ስለ ሞትና ትንሣኤው በግልጽ ተናገረ። በኋላ እንደምናየው አይሁዳውያን በኢየሱስ ሞት የፈረዱበትም ከዚህ አነጋገሩ የተነሣ ነበር (ማቴ. 26:60-61)።

አይሁዳውያን የኢየሱስ አነጋገር በግልጽ ስላልገባቸው ስለ ቤተ መቅደሱ የሚናገር መሰላቸው። ይህ የሄሮድስ መቅደስ የሚባለውን መቅደስ እንደገና ለመገንባት 46 ዓመት ወስዶአል። ለታላቅነቱ ምስክር እንዲሆነው ሄሮድስ ይህን መቅደስ ከ.ክ.ል.በ. በ20 ዓመት አስጀመረው። አይሁዳውያን ደግሞ የዚህን ቤተ መቅደስ ሥራ እስከ 64 ዓ.ም. ድረስ ሲቀጥሉበት ነበር። ቤተ መቅደሱ ተፈጽሞ የ6 ዓመት አገልግሎት ከሰጠ በኋላ ግን ሮማውያን ቤተ መቅደሱንና የኢየሩሳሌምን ከተማ ደመሰሱ። ያ ቤተ መቅደስ ከፈረሰ ወዲህ እስከ ዛሬ ድረስ አይሁዳውያን መሥዋዕት አላቀረቡም። ይህን ለመገንባ ከ46 ዓመት በላይ የፈጀ ቤተ መቅደስ እንዴት በቀላሉ መፍረስና መገንባት ይችላል? የሚል ጥያቄ ነበር አይሁዳውያን ግራ የገባቸው።

የኢየሱስ ትንቢት እንዲፈጸም ያደረጉት ግን እነዚህ አይሁዳውያን ራሳቸው ነበሩ። አይሁዳውያን የኢየሱስን አካል ቢገድሉም እርሱ ግን ከሞት ተነሣ። ከዚህም የተነሣ አንድ ታላቅ ነገር ተፈጸመ። ኢየሱስ በመስቀል ላይ ከመሞቱ የተነሣ በቤተ መቅደሱ ውስጥ ይቀርብ የነበረ የእንስሳት መሥዋዕት አስፈላጊ ሆኖ አልተገኘም። እውነተኛ አምልኮ በልብ ነው። እውነተኛው መቅደስ ደግሞ ሰው ራሱ ነው (ዮሐ. 4:23-24)።

ኢየሱስ የተናገረውን ትንቢት ሰዎች በሁለት የተለያዩ ሁኔታ ነበር የተመለከቱት። አይሁዳውያን መረዳት ስላልቻሉ ተቆጡ። ደቀ መዛሙርቱ ግን ለጊዜው ግራ ቢጋቡም በኋላ ግን በትክክል ተረድተዋል። ኢየሱስ ከሞት ከተነሣ በኋላ ነበር ምን ማለቱ እንደነበር ደቀ መዛሙርቱ የተረዱት። እውነተኛው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በመሆኑ የተናገረው ስለ ራሱ አካል እንደነበር የተረዱት በኋላ ነበር። ቤተ መቅደሱ የፈረሰው በስቅለቱ ጊዜ ሲሆን፤ ቤተ መቅደሱ እንደገና የተሠራው ደግሞ ከሦስት ቀን በኋላ ከሞት በመነሣቱ ነበር። የትንቢቱን ፍጻሜና ሥራዎቹን

እንደሚገባ በመረዳታቸው በኢየሱስ ላይ ይበልጥ ተማመኑበት። ስለ ኢየሱስ ማንነት ብዙ በተረዳን መጠን ብዙ እናምንበታለን።

14ኛ ጥያቄ፡- ስለ እግዚአብሔር ይበልጥ እንድናውቅ ይህ የቅዱሳን መጻሕፍትን ጥናት አስፈላጊነት ምን ያሳየናል?

አንዳንድ ምሁራን እንደሚሉት፡- የሐንስ ሊያስተምረን የሚፈልገው ግልጽ ያልሆነልን እውነት አለ። የሐንስ ይህን የጻፈው የኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ከፈረሰ በኋላ መሆኑን እናስተውል። ኢየሱስ ማስረዳት የፈለገው በኢየሩሳሌም ያለው ቤተ መቅደስ እንደሚፈርስና በእርሱም ምትክ መንፈሳዊ ቤተ መቅደስ የሆነ የእርሱ አካል ቤተ ክርስቲያን እንደምትመሠረት ነበር። ዋናው አስፈላጊ ነገር እግዚአብሔር በመቅደስ ውስጥ ማምለካችን አይደለም። አዲስ ኪዳን የመሰብሰቢያን ሕንፃ ቤተ ክርስቲያን ሲለው አንመለከትም። እግዚአብሔር ይበልጥ የሚደሰተው እርሱን ለማምለክ በሚሰበሰቡ ሰዎች ነው። የምእመናን ጉባዔ «የክርስቶስ አካል» ይባላል! (ኤፌ. 4:12)።

15ኛ ጥያቄ፡- ይህ ለመሰብሰቢያ ሕንፃ ልዩ ትኩረትን ስለመስጠት ምን ያመለክተናል?

ምንም እንኳ ምን ዓይነት ተአምር እንዳደረገ ባይገልጽ ኢየሱስ ለፋሲካ እዚያ በቆየበት ጊዜ ብዙ «ምልክቶችን» እንዳደረገ የሐንስ ያመክለታል። አንዳንዶች ከዚህ የተነሣ አመኑ። ለአይሁዶች በኢየሱስ ስም ማመን ማለት ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን ማመን ማለት ነው።

የየሐንስ ወንጌል የማመን ወንጌል ይባላል። ከዚህ ወንጌል በእውነተኛ እምነትና እውነተኛ ባልሆነው እምነት መካከል ያለውን ልዩነት እንመለከታለን። የሐንስ ሦስት በተለያዩ ምድብ ያሉ ሰዎችን እምነት በማነፃፀር ያቀርብልናል። በመጀመሪያ፡ አንዳንዶች ገና ከመጀመሪያው አንሥቶ አላመኑበትም። ሁለተኛ፡ አንዳንዶች እንደ ደቀ መዛሙርቱ በኢየሱስ አመኑ። ስለ ኢየሱስ ብዙ ባወቁ መጠን በእምነታቸው አደጉ። እምነታቸው እውነተኛ በመሆኑ በመከራ ውስጥ ጸንተው መቆም እንዲችሉ አድርገዋል። ሦስተኛ፡ አንዳንዶች ደግሞ ተአምር ሲያደርግና ጊዜያዊ ችግራቸውን ሲያቃልልላቸው ብቻ ነው በኢየሱስ ማመን የፈለጉት። ሁኔታዎች አስቸጋሪ ሲሆኑ ግን ወዲያውኑ ችላ ይሉታል። በኋላም እንዲሰቀል የሚፈልጉትም እነርሱ ናቸው።